

Sigfrid Leijonhufvud

Vad har de i EU att göra?

Partierna inför valet
till Europaparlamentet

VAD HAR DE I EU ATT GÖRA?
PARTIerna INFÖR VALET TILL EUROPAPARLAMENTET

Av Sigfrid Leijonhufvud

Maj 2014

VAD HAR DE I EU ATT GÖRA?
PARTIERNA INFÖR VALET TILL EUROPAPARLAMENTET
© SIGFRID LEIJONHUFVUD

FORMGIVNING: EVA BYBERG
TRYCK: MIX GRAFISKA AB, 2014

SKRIFTEN UTGIVEN AV FORUM FÖR EU-DEBATT
c/o Lennart Berg
Oxelgatan 6
753 24 Uppsala

E-POST: info@forumeudebatt.se

www.forumeudebatt.se

ISBN: 978-91-981085-7-6

Förord

Forum för EU-debatt är en tankesmedja som startades våren 2013, vars syfte är att kritiskt granska EU från samhällsekonomiska och demokratiska utgångspunkter. Vi menar att det är angeläget att vitalisera EU-debatten genom att öppna den från delvis nya utgångspunkter innan svenska folket går till EU-parlamentsval och riksdagsval år 2014.

Vi menar att det finns ett behov av en tankesmedja som ägnar sig åt en oberoende granskning av EU med utgångspunkt från den kris som EU-projektet har hamnat i med nuvarande författning, politiska ledning och ogenomtänkta institutionella lösningar. Det krävs att vi tar ett steg tillbaka för att penetrera vad ekonomisk och statsvetenskaplig forskning har att säga om centraliserad ekonomisk politik, om EU:s mål och konstitutionella ramar och om demokratisk och konstitutionell förankring i medlemsländernas politiska system.

Tankesmedjan står fri från politiska partier. Dess värdegrund är att stödja ett fritt och öppet Europa, där medborgarna kan välja var de vill bo, arbeta och studera. Värdegrunden innebär ett ja till handel och ekonomiskt samarbete i EU, ett ja till ekonomisk öppenhet mot omvärlden och ett ja till noggrant vaktslående om demokrati och mänskliga rättigheter i medlemsländerna. Värdegrunden innebär däremot ett nej till ökad överstatlighet och nej till skapandet av en EU-stat. Vi menar att ett EU-samarbete baserat på denna värdegrund främjar demokrati, kreativitet och välbefinnande, medan en fortsatt centralisering av besluten till Bryssel leder till byråkratisering och en politisk maktkamp som kan bli ett hot mot hela det europeiska projektet.

Tankesmedjan Forum för EU-debatt ska leverera EU-studier som är sakliga och håller hög kvalitet, men som ändå är kortfattade och lättillgängliga för medborgarna i allmänhet. De ska presenteras och debatteras vid offentliga seminarier.

Denna rapport, av Sigfrid Leijonhufvud, är nr 8 i den serie av rapporter som Forum för EU-debatt har publicerat. För mer information om forumet hänvisar vi till vår hemsida och sida på Facebook.

Stockholm i maj 2014

Michael Sohlman, ordf

Förteckning över Forum för EU-debatts tidigare publicerade rapporter, som även finns tillgängliga för nedladdning på vår hemsida. På hemsidan finns även möjligheten att se filmade inspelningar från seminarierna för respektive rapport.

1. Anne-Marie Pålsson Subsidiaritet – ett tomt löfte
2. Stefan de Vylder Eurokrisen och Finanspakten: Ur askan i elden
3. Nils Lundgren Flexibel integration. Måste alla länder vara med i allt EU-samarbete?
4. Lars Anell EU:s budget på tvärs mot Lissabonstrategin
5. Sverker Gustavsson Unionens demokratiska underskott
6. Anne-Marie Pålsson EU nämnden – riksdagens vakande öga eller regeringens lydiga språkrör?
7. Lars Anell Democracy in Europe - An essay on the real democratic problem in the European Union

www.forumeudebatt.se

www.facebook.com/ForumEuDebatt

Innehåll

Inledning.....	7
Centerpartiet.....	11
Feministiskt initiativ.....	18
Folkpartiet liberalerna.....	22
Junilistan.....	31
Kristdemokraterna.....	36
Miljöpartiet de gröna.....	43
Nya Moderaterna.....	58
Piratpartiet.....	67
Socialdemokraterna.....	72
Sverigedemokraterna.....	79
Vänsterpartiet.....	84
Vad har de i EU att göra?.....	87

Inledning

När katten är borta dansar råttorna på bordet. En torsdag eftermiddag, snart sagt vilken torsdag eftermiddag som helst, kan man se ordspråket illustrerat vid Place de Luxembourg i Bryssel.

Mitt på det stora 1800-talstorget en cirkelrund gräsmatta med en staty av industrialisten John Cockerill omgiven av figurer som symboliserar den tidens framväxande industrier. Och så Cockerills motto som jag översätter till: *Arbete och snille*.

I fonden resterna av station Gare du Quartier Leopold, som nu övertagits av Europaparlamentets informationsavdelning, och bakom stationshuset Europaparlamentets väldiga komplex färdigt 2008 i glänsande glas och betong. Det är därifrån de kommer på torsdags-eftermiddagarna. Ut på "Plux" strömmar ledamöternas assistenter, parlamentets tjänstemän och likaledes törstiga journalister. Torget är omgivet av restauranger och barer, och har dessa unga "pluxers" det knapert så märks det inte på torsdag em och kväll.

Members of Parliament (MEP), av vilka det finns 766 under denna mandatperiod, kan naturligtvis också slå runt, men gör det sällan – åtminstone på Plux. De är på väg till sina hemländer och stämplar åter in för traktamentet ganska sent på måndag eftermiddag.

Återstår tisdag, onsdag och torsdag. Vad har då MEP-arna i EU att göra? En hel del för den som exempel är rapportör, dvs parlamentets huvudförhandlare för ett betänkande som är avsett att bli EU-lag. Mycket också för en skuggrapportör som är partigruppens främste förhandlare gentemot rapportören. Och oerhört mycket för den MEP som har ambitionen att sätta sig in i ens hälften av vad hen har att besluta om.

För den flegmatiskt lagde finns heller ingen rast, ingen ro eftersom man vid sidan av hemresorna också måste ta sig till plenum i Strasbourg en (kort) vecka i månaden. Kravet att sluta med de dyra resorna till det franska sätet för parlamentet är alla svenska kandidatpartier eniga om.

Europaparlamentet blev intressantare år 1979 då ledamöterna för första gången utsågs i direkta val. Inte gemensamt visserligen utan i varje medlemsland var för sig. Ett hyggligt stort röstdeltagande i början har successivt minskat i EU som helhet. Ett demokratiskt underskott ansågs vara ett viktigt skäl, och kunde delvis avhjälpas, när Europaparlamentet genom Lissabonfördraget 2009 fick beslutanderätt tillsammans med ministerrådet. I årets val får vi se om det gör susen att medborgarna i teorin kan följa vad deras valda representanter röstat för och emot. Kruxet är bara att det är få som behärskar konsten på nätet och ännu färre som gör sig besvär. Saken blir inte bättre av att medierna i flertalet länder inte bevakar EU:s institutioner – kommission, råd, parlament och domstol – tillnärmelsevis så inträngande som skulle vara motiverat med tanke på deras betydelse för medlemsstaterna. Mer än hälften av den lagstiftning som den svenska riksdagen genomför är initierad av EU. Informationsbristen har EU sökt avhjälpa med informationskontor i alla länder och hundratals nya informatörer i Bryssel. PR-byråer har tjänat storkovan för att hjälpa institutionerna att nå ut till gräsrotterna runt om i Europa. I få länder har man lyckats – kanske för att de ledande politikerna i flertalet länder inte hinner eller orkar agera ambassadörer för ett EU som man vid behov hellre pekar finger åt.

Medan förhandlingarna i rådet, där medlemsregeringarnas ministrar för talan på sina områden, är synnerligen slutna är alltså Europaparlamentets förhandlingar helt öppna. Det gäller till och med i utskotten, vilket inte är fallet i riksdagen. Mot den bakgrunden finns det möjlighet att redovisa hur enskilda svenska ledamöter röstat. Det görs också förträffligt av Timbro i ett par skrifter signerade Karin Svanborg-Sjövall som utkommer före valet.

Den här skriften har ett annat syfte. Här studeras huvuddragen i vad varje parti – sammanlagt elva stycken – säger sig ha att göra i Europaparlamentet. I förekommande fall diskuteras om vad ett svenskt parti vill göra stämmer överens med vad den partigrupp som man tillhör står för.

Om sanningen ska fram – och det ska den ju i görligaste mån inför ett val – så vet de flesta av oss lite om det parti som vi i slutändan röstar på. Det skulle förvåna om fler än någon enstaka procent kan namnet på det europeiska parti vars partigrupp vi röstar på.

Vid sidan av sju etablerade partigrupper i Europaparlamentet finns före valet 2014 vid pass 32 vildar eller ledamöter som inte tillhör någon partigrupp. En del av dessa kan väntas ingå i en eller två partigrupper som kan komma att nybildas efter valet. Det är i en sådan ny partigrupp som Sverigedemokraterna hoppas få ingå om de vinner inträde i Europaparlamentet 2014–19.

Moderaternas fyra och Kristdemokraternas enda ledamot ingår i EPP-gruppen som åren 1999–2014 är den enskilt största. Det var europeiska kristdemokrater som bildade den redan 1953 då samtidigt två andra grupper kom till, nämligen socialdemokrater i Europaparlamentet, S&D-gruppen, och den liberala gruppen med samarbetspartner som nu kallas ALDE-gruppen. De sex svenska socialdemokraterna ingår i S&D-gruppen som är den näst största och hoppas bli den största efter valet 2014. Tre folkpartister och en centerpartist återfinns i ALDE-gruppen som är tredje största grupp men långt mindre än de två stora. Näst ALDE i storlek kommer den gröna gruppen med två svenska miljöpartister och lika många piratpartister. Återstår en vänsterpartistisk ledamot som ingår i en grupp som på svenska kallas den Europeiska enade vänstern/Nordisk grön vänster eller GUE/NGL-gruppen med ett ursprung från den år 1973 bildade kommunistiska gruppen i det då ännu skäliga maktlösa Europaparlamentet.

Förutom de grupper i vilka svenska partier ingår finns alltså ytterligare två varav en, ECR-gruppen, är Europeiska konservativa

och reformister och bland dem det brittiska Tories som 2009 lämnade den kristdemokratiskt dominerade EPP-gruppen. Den sjunde gruppen kallar sig Frihet och demokrati i Europa (EFD) och styrs av den rabulistiske och mycket starkt EU-kritiske partiledaren för brittiska Ukip.

Det är i dessa och eventuellt nyttillkomna partigrupper som de 20 svenska ledamöterna ska försöka göra sig gällande för att i första hand påverka gruppens politik. Det är vällovt eftersom gruppens politik och program, som vi ska se prov på, i större eller mindre grad avviker från vad det svenska kandidaterna gått till val på. Det hela slutar oftast med att man som lojal med gruppen röstar som den vill. Här kan man – trots en i teorin nästan total öppenhet i Europaparlamentet – tala om ett verkligt demokratiskt underskott eftersom de europeiska partiernas och deras gruppers politik knappast alls redovisas i valen till Europaparlamentet vare sig i Sverige eller i övriga 27 medlemsländer.

Det kommer att framgå i ett avslutande kapitel hur samstämmiga de svenska ledamöterna som grupp varit med sina partigrupper i Europaparlamentet. Partipiskan viner inte som i den svenska riksdagen eftersom Europaparlamentet inte utgör förtroendeunderlag till någon regering. Även om kommissionen med sina av regeringarna valda kommissionärer har monopol på förslag till lagstiftning så är denna tjänstemannabastion ingen regering. Inte ännu.

Det vision som hägrade för EU:s huvudsakligen kristdemokratiska ”grundlagsfäder” – en överstatlig union för fred – är fortfarande förankrad i de stora grupperna.

Hur dessa kommer att formera sig om fler EU-skeptiska och rent EU-fientliga partier får säte i Europaparlamentet till hösten kommer också att beröras.

Centerpartiet (C) *Centern*

En ledamot i Europaparlamentet 2009–2014

Kent Johansson som 2011 efterträdde Lena Ek

Kent Johansson toppar listan 2014

I vilket grupp ingår partiet?

Gruppen Alliansen liberaler och demokrater för Europa

ALDE har 85 ledamöter

Smalare men vassare – ännu en gång

Centerpartiet grundades 1913 under namnet *Bondeförbundet*. Det var, som namnet anger, ett intresseparti för Sveriges självägande bönder. År 1921 slogs partiet samman med *Jordbrukarnas Riksförbund* som hade tillkommit efter bondetåget 1914. Medan samhället industrialiserades och centraliserades utvecklades Bondeförbundet till ett landsbygdsparti med decentralisering på dagordningen. Partiet påverkades också av det tidiga 1930-talets eugeniska eller rasbiologiska läror och skrev i 1933 års partiprogram:

Som en nationell uppgift framstår den svenska folkstammens bevarande mot inblandning av mindervärdiga utländska raselement samt motverkande av invandring till Sverige av icke önskvärda främlingar. Folkmaterialets bevarande och stärkande är en livsfråga för vår nationella utveckling.

Den som hävdar att ränderna aldrig går ur kan i detta flagranta fall se att det gör dom visst. Det har skett förr och kanske kan det ske igen?

Samma år, 1933, inledde Bondeförbundet kohandeln med den socialdemokratiska regeringen där Bondeförbundet i utbyte mot prisregleringar på jordbruksprodukter stödde arbetsmarknadspolitiken. Bondeförbundet ingick i koalition med Per Albin Hanssons socialdemokrater från 1936 och sedan i samlingsregeringen under andra världskriget. 1951–1957 satt partiet åter i en koalitionsregering med socialdemokraterna. När Bondeförbundet under pensionsstriden lämnat regeringen genomdrev partiledaren Gunnar Hedlund ett namnbyte. Centerpartiet bevarade landsbygdsintresset, men markeringen som intresseparti för en minskande skara bönder suddades ut och ersattes delvis med liberala idéer.

Med Thorbjörn Fälldin som ny ordförande kom miljöfrågor och kärnkraftsmotstånd att karaktärisera partiet. I 1973 års val blev Centern det största borgerliga partiet med omkring 25 procent av rösterna.

Trots en viss nedgång för Centern innebar 1976 års val en seger för de tre borgerliga partierna sammantaget. Under Fälldins ledning bildades en regering som redan 1978 dock sprack på kärnkraftsfrågan. Efter ett år med en smalt förankrad fp-regering kunde Fälldin efter valet 1979 åter bilda en trepartiregering. Den sprack våren 1981 då Moderaterna lämnade regeringen sedan koalitionsbröderna gjort upp om skatterna med Olof Palmes socialdemokrater. En c-fp koalition satt kvar i regeringsställning till valet 1982 då socialdemokraterna återkom för att sedan regera fram till valet 1991.

Under den här skisserade tiden var intresset för den europeiska gemenskapen måttlig i Centerpartiet. Men i och med att Ingvar Carlsons s-regering hösten 1990 plötsligt aviserade att Sverige borde söka medlemskap i EG blev det fart på den interna debatten.

Centerpartiet var med i den fyrklöver som efter valet 1991 kunde bilda regering med Carl Bildt som statsminister. Mot slutet av mandatperioden utarbetades valprogrammet *På Grön Kvist*. Här formulerar Centerpartiet grunderna för sin politik gentemot EU. Den skepsis

till EU som tidigare rätt inom partiet är inte helt borta, men nu överväger det positiva.

Valmanifestet år 1994

Sveriges förhållande till EU avgörs i folkomröstningen. Centerpartiet är en garant för att folkomröstningsresultatet respekteras.

Ett svenskt medlemskap i EU kan stärka fred och demokrati. Det ger ökade möjligheter till nära europeiskt samarbete och ökade möjligheter att resa, studera och handla fritt mellan Sverige och EU:s medlemsländer.

Om svenska folket beslutar om medlemskap skall vi säkerställa att Sverige kan behålla sin alliansfrihet i fred syftande till neutralitet i krig, att Sverige inte ingår i ett gemensamt försvar samt att Sverige kan stå utanför en gemensam valuta.

Om folkomröstningen leder till medlemskap skall Sverige driva på i miljöfrågorna, förbättra regionalpolitiken, se till att EUs ekonomiska politik inriktas på trygg sysselsättning och hållbar tillväxt samt verka för att EU tar in nya medlemmar från centrala och östra Europa. Besluten skall tas nära människorna och så lite som möjligt i Bryssel. Insyn och demokratiska arbetsformer skall prägla arbetet i EU. Det nordiska samarbetet skall fortsätta och fördjupas.

Åsikten att Sverige borde stå utanför en gemensam valuta vidhöll Centern inför folkomröstningen 2003 då väljarna sade nej till euron.

Vid en partistämma i Umeå 2003 togs debatten om federalismens principer upp. Att begreppet användes väckte uppseende både inom och utom partiet.

Skulle inte Centern verka för decentralisering? Här låter det plötsligt som om partiet vill efterlikna Tyskland som är uppbyggt efter federala principer. Men den tolkning som partiledningen då ville ge begreppet var att federalism endast innebär att beslut ska fattas på "rätt" nivå. Det kunde men skulle uppenbarligen inte tolkas som att Centern önskade att EU utvecklades till en federal superstat som vissa av unionens grundlagsfäder hoppats på.

Året därpå, 2004, var det val till Europaparlamentet. Centerns 27 kan-

didater med Lena Ek i spetsen gick fram med programmet *Ett smalare men vassare EU*. Den rubriken återanvänder partiet inför valet 2014.

Subsidiaritetsprincipen var uppenbart vägledande för hur Centern 1994 ansåg att beslut ska tas inom unionen. Eftersom de gränsöverskridande miljöfrågorna blev allt viktigare för partiet började man tumma på den principen. Med en annan tolkning kan sägas att partiet insåg att gränsöverskridande miljö- och klimatfrågor måste hanteras och beslutas på den överstatliga nivån. Skärpningen framgår tydligt i avsnittet om EU i 2006 års valmanifest.

2006 års valmanifest

Vi vill att EU:s nya stora uppdrag ska vara att forma en gemensam europeisk miljöpolitik (CEP) för ett hållbart samhälle. För att inget land ska få smita undan sitt miljöansvar behöver vetot inom EU:s miljöpolitik avskaffas. Sverige och Europa står nu inför en omställning av energisystemen som är omfattande där landsbygden och jordbruket kan spela en avgörande roll. Nya miljövänliga energislag måste utvecklas som bioenergi, sol- vind- och vågenergi för att minska sårbarheten i ekonomin och energiöverföringen – och fasa ut de skadliga, ändliga energislagen.

Inför valet till EU-parlamentet 2009 för Lena Ek, partiets första namn, fram att vetorätten inom EUs gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik bör skrotas och beslut istället fattas med kvalificerad majoritet. Centerpartiet vill även se över användningen av EUs snabbinsatsstyrkor för att göra dem mer tillgängliga och flexibla.

En debatt uppstår i valrörelsen mellan socialdemokraternas Marita Ulvskog och Lena Ek sedan Ulvskog anklagat ett lettiskt bemaningsföretag för människohandel och lönedumpning i Sverige.

– EG-domstolen har klart och tydligt slagit fast att hemlandets regler ska gälla för utländsk arbetskraft ... Kollektivavtalen ska inte kunna användas för att bedriva protektionism och främlingsfientlighet, replikerade Lena Ek.

Frågan om vilka kollektivavtal som ska gälla vid utstationering är ännu inför valet 2014 mycket kontroversiell i Sverige.

2010 års valmanifest

I valmanifestet 2010 finns inget särskilt avsnitt om EU. Men det framgår att det tidigare motståndet mot gemensamt försvar och Nato-medlemskap håller på att mjukas upp.

Sveriges säkerhet tryggas bäst genom samarbete med andra länder och i olika organisationer där vi gemensamt kan arbeta för att bidra till fred och säkerhet i världen. Genom samverkan inom EU bygger vi säkerhet. Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och NATO är viktiga.

EU intar en unik position i svensk utrikespolitik. Det är genom EU som Sverige har störst möjligheter att påverka omvärlden. För att få mesta möjliga inflytande ska Sverige tillhöra kärnan i EU:s utrikes- och säkerhetspolitik.

De partier som velat att Sverige ska stå utanför EU har hävdad vikten av att Sverige i utrikespolitiska frågor ska vara fritt att tala med egen stämning. Sedan Miljöpartiet 2008 slopade utträdeskravet har partiet inte använt det argumentet.

I 2010 års valmanifest är Centern mycket positivt till EU:s politik för klimatet.

EU ska ta ledningen i arbetet att bli världens första helt klimatanpassade region. EU är den ländergrupp som har antagit de mest ambitiösa klimatmålen i världen. För att ytterligare öka omställningstrycket i den europeiska ekonomin bör EU inom tio år (2020) minska sina klimatutsläpp med 30 procent. Ett moratorium för nya kolkraftverk som inte har fullständig rening av koldioxid (CCS) bör införas.*

2014 års valplattform

I februari 2014 kom så EU-kommissionens förslag till klimatpolitiskt program för decenniet 2020–2030. Där sätts ett nytt mål för minsk-

* Det som vid denna tid gäller för EU är att koldioxidutsläppen ska minska med 20 procent till år 2020 jämfört med år 1990.

ningen av växthusgaser. I jämförelse med år 1990 ska EU:s utsläpp ha minskat med 40 procent till år 2030. I motats till programmet för 2020 föreslås inga bindande mål vare sig för andelen förnybar energi eller för energieffektiviseringen fram till 2030.

Centerpartiet är missnöjt med den ambitionsgraden och skriver i manifestet under rubriken *Ett grönare EU*:

EU behöver bindande delmål för år 2030 när det gäller utsläppsminskningar, energieffektivisering och förnybar energi.

På det stora hela säger sig Centerpartiet ha en positiv syn på EU-samarbetet.

Men det är uppenbart att EU inte hörsammat kravet från 2004 varför partiet upprepar det tio år senare: ETT SMALARE MEN VASSARE EU

EU måste bli smalare genom att fokusera på rätt saker.

Det är **inte** skatter, utbildning, välfärd och sociala trygghetssystem och absolut inte kultur och rovdjursjakt.

Att Centern motsätter sig EU-skatt rimmar uppenbart illa med den partigrupp partiet tillhör i Europaparlamentet. Det rimmar också illa med den inställning som Folkpartiets tre ledamöter gett uttryck för. (Se avsnittet om Folkpartiet)

EU måste bli **vassare** genom att kraftsamla på de stora gemensamma frågorna som handlar om miljö och klimat, migration, mänskliga rättigheter, handel och konkurrenskraft samt kampen mot internationell brottslighet.

Centerpartiet går till val på en del konkreta åtgärder som att det nuvarande datalagringsdirektivet ska rivas upp. Det kan synas lite märkligt eftersom Centern i Sveriges Riksdag röstade för EU:s datalagringsdirektiv. Men i och med att EU-domstolen i Luxemburg den 8 april 2014 förklarade direktivet ogiltigt kan partiet hävda att man varit på rätt spår i den senaste vändan.

På en del punkter i valplattformen är det oklart vad som egentligen menas.

Onödiga myndigheter måste avvecklas. Tid och resurser ska inte läggas på att pendla mellan Bryssel och Strasbourg. Svenska politiker, tjänstemän och myndigheter får inte hantera EU-direktiv så att de medför mer byråkrati och krångel än nödvändigt.

Kravet att den månatliga pendeln mellan Bryssel och Strasbourg skall upphöra är naturligtvis begripligt även om det verkar politiskt ogenomförbart så länge Frankrike framhårdar. Men att **onödiga** myndigheter måste avvecklas håller väl alla med om? Problemet är att det finns skilda meningar om vilka myndigheter som är ”onödiga”. Centerpartiet anger inga exempel på sådana myndigheter.

På samma sätt är kravet på att EU-direktiv inte ska hanteras så att de medför mer krångel än **nödvändigt** helt meningslöst.

EU:s största utgiftsposter

Tack vare Centerpartiet finns det ett omfattande program för regional utveckling i hela Europa, heter det i valplattformen.

Det har inte gått att belägga att Centerpartiet i Sverige ligger bakom den sk sammanhållningspolitiken som omsluter vid pass en tredjedel av EU:s budget. Jämte jordbruksstödet tillhör den de enskilt största av EU:s utgiftsposter.

Centerpartiet finner det angeläget att sammanhållningspolitiken fortsatt ska omfatta EUs alla regioner och ta ekonomiskt ansvar för de som behöver det mest. Trots att partiet bekänner sig till subsidiaritetsprincipen ifrågasätts inte om Bryssel är bäst skaffat att fördela resurserna. Medlemsländernas regeringar eller myndigheter kan förmodas ha bättre kunskap om var behoven är som störst och var medlen kan göra bäst nytta.

Detta torde också gälla fördelningen av stöd till jordbruket inom den gemensamma jordbrukspolitiken CAP. Men Centerpartiet tar inte upp dessa makrofrågor till debatt inför valet.

Feministiskt initiativ

Inga ledamöter i Europaparlamentet 2009–2014

Soraya Post toppar listan 2014

Fi för en värld utan gränser

Feministiskt initiativ (Fi) bildades i april 2005 med f d VPK-ledaren Gudrun Schyman som talesperson. Partiet har som utgångspunkt att arbeta för feminism och mot diskriminering. Fi har ställt upp i riksdagsvalet 2006 (0,68 procent av rösterna) och i valet till Europaparlamentet 2009 och nådde då 2,22 procent. I riksdagsvalet 2010 ställde Fi också upp men lyckades sämre och fick 0,40 procent av rösterna.

I valet till Europaparlamentet den 25 maj 2014 går partiet fram under devisen: **Ut med rasisterna och in med feministerna!**

Med det långsiktiga målet att tillsammans med andra feministiska partier bilda en partigrupp i Europaparlamentet vill partiet möta hotet från "rasistiska, nazistiska och fascistiska partier".

Fi vill att "det demokratiska underskottet och mansdominansen i EU" ska brytas genom att fler feminister och antirasister väljs till Europaparlamentet.

Fi har inga krav på att Sverige ska lämna EU vare sig på kort eller lång sikt. Man hoppas vara med att reformera unionen från insidan.

Valplattformen 2014

Vi vill ha en värld utan gränser, ett öppet EU där flyktingar och papperslösa får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Den nuvarande migrationspolitiken gör att människor från den rika delen av världen kan resa obehindrat samtidigt som flyktingar riskerar sina liv för att komma till Europa. Stränga visumkrav befäster maktobalanser mellan stater och öppnar upp för exploatering av människor. Höjda murar och stängda gränser innebär att trafficking ökar och med den en växande global sexindustri.

Fi vill alltså verka för att flyktingar och papperslösa lättare än idag ska kunna finna en fristad i Europa.

- Betyder det att Fi är för fri invandring till Sverige och EU?
- Det är ett uttryck som rasister använder, säger Maria Borgström som är fjärdenamn på partiets valsedel 2014.

I ett samtal den 14 mars förklarar hon att Fi medvetet värjer sig för uttryck som används av främlingsfientliga motståndare. Man föredrar att tala om att öppna gränserna och en värld utan gränser, vilket bland annat betyder att det inte ska finnas begränsningar av asylrätten. När det gäller arbetskraftsinvandring menar Maria Borgström att EU-länderna bör använda resurserna som nu går till att utreda till att förenkla inflyttning utifrån. Det feministiska inslaget i politiken är att ge samma möjligheter för kvinnor och barn som ensamkommande män att söka sig till Europa. Idag är olikheterna stora och kvinnorna diskriminerade.

I och med att uttrycket fri invandring anses rasistiskt är det svårt att få ett entydigt besked om det finns begränsningar av invandring från tredjeländ i Fi:s ideologi. Det implicita svaret är att de begränsningar som finns successivt ska elimineras men att det kan ta tid.

Mäns våld mot kvinnor begränsar handlingsutrymmet såväl i hemmet som i det offentliga. För att avskaffa våldet behövs en feministisk analys på politikens alla områden och kraftfulla insatser inom EU.

Vilka är då de kraftfulla insatser inom EU som Fi vill verka för?

En del av förslagen ligger inom EU:s kompetensområde – andra inte.

Till den förra kategorin hör att Fi vill verka för ett Europa ”fritt från trafficking och prostitution”.

Exportera den svenska sexköpslagen till övriga Europa.

Inrätta en EU-kommissionär för jämställdhet och en för antidiskriminering.

Kränkningar mot mänskliga rättigheter ska utgöra grund för sanktioner.

Andra krav torde ligga utanför EU:s kompetensområden och höra hemma på nationell eller kommunal nivå. Det gäller inte minst om man tillämpar subsidiaritetsprincipen som Fi vill att EU tillämpar.

Att kvinnor på många håll förväntas bära huvudansvaret för barn, sjuka och gamla är svårt att rätta till genom direktiv från Bryssel. Det gäller också partiets krav på en välutbyggd barn- och äldreomsorg i hela EU.

Fi går till val på en feministisk klimatpolitik och en feministisk ekonomi utan att förklara vari det feministiska består.

Klimatpolitiken består av en vision om ett hållbart energisystem byggt på förnybara resurser och ett ”minimalt utsläpp av växthusgaser”.

Det är ett system där resurser fördelas rättvist mellan människor och i solidaritet med framtida generationer. Vi behöver ställa om och ifrågasätta idén om ständig tillväxt och ökad konsumtion. Unionen måste rikta resurser till satsningar på förnybar energi, ett samordnat tågnät samt att avskaffa kärnkraften och användningen av fossila bränslen. Fi vill verka för ett hållbart jordbruk i vilket djurskyddsfrågor värnas och utvecklas.

Partiet menar att EU:s jordbrukspolitik finansierar ett jordbruk som är ekonomiskt och ekologiskt ohållbart och vill ändra på det i riktning mot vad man ser som ett etiskt och hållbart jord- och skogsbruk och ett hållbart fiske. Samtidigt konstaterar Fi att EU försvårar för fattiga länder att nå den europeiska marknaden.

Vi vill istället garantera fattiga länders tillgång till EU-marknaden.

Ingenting sägs om möjligheterna för EU-länder att avskaffa kärnkraften och användningen av fossila bränslen. Tysklands beslut att

avveckla kärnkraften till år 2022 har hittills lett till en markant ökning av kolanvändning i kraftproduktionen. Skulle också kolanvändningen fasas ut i samma takt skulle en stor del av den tyska industrin flytta eller läggas ned.

Frågan är också hur ett ekologiskt hållbart jordbruk med närproducerade livsmedel kan kombineras med att EU öppnar för import av livsmedel från ”fattiga länder”. Svårigheten att kombinera dessa ambitioner berörs lika lite som de handelspolitiska komplikationer som en sådan politik skulle orsaka.

Ovan citerade kandidaten Maria Borgström medger att skrivningarna kan te sig motstridiga.

– Själv menar jag att de livsmedel vi importerar från fattiga länder ska ha producerats efter samma ekologiskt hållbara normer som vi tillämpar inom EU. Av vårt partiprogram framgår också att medel som är förbjudna i EU inte får ingå i vad vi importerar.

En feministisk ekonomi handlar allmänt om att motarbeta kort-siktiga ekonomiska intressen som enligt Fi idag går före mänskliga rättigheter. Konkret kräver Fi att: ”Skatteparadisen måste underställas EU:s regelverk och spekulationsekonomin ska avskaffas.”

Problem uppstår dock när man upptäcker att nämnda paradismestadels ligger utanför EU.

Liksom andra partier vill Fi arbeta för **Ett fredligt Europa**. Hur det ska gå till framgår av ett kort stycke i valmanifestet.

Lägg ner alla planer på en försvarsallians, en gemensam armé och militär upprustning. Europas länder ska bidra till fred i världen genom rättvis handel, diplomati och sociala investeringar – inte genom militärallianser och vapenprogram. Avskaffa vapenexporten och ställ om vapenindustrin till civil produktion.

Någon diskussion om EU:s budget – vare sig på inkomst- eller utgiftssidan förekommer inte i handlingarna och förs inte heller fram i den allmänna debatten.

Folkpartiet liberalerna

Tre ledamöter i Europaparlamentet 2009–2014

Marit Paulsen

Olle Schmidt (slutar)

Cecilia Wikström

Marit Paulsen toppar listan 2014

I vilket grupp ingår partiet?

Gruppen Alliansen liberaler och demokrater för Europa

ALDE har 85 ledamöter

För ett federalt Europa

Ja till Europa! Rubriken kunde vara hämtad från kampanjen inför folkomröstningen 1994 om svenskt medlemskap i den Europeiska Unionen. Men 2014, då Folkpartiet upplever att EU-skeptiska partier och populistiska EU-motståndare har vind i seglen i Sverige och på andra håll, vill partiet synbarligen förstärka utropstecknet från 2009 då devisen lydde **Vi tror på Europa!**

Det var en folkpartiledare, Gunnar Helén, som myntade uttrycket ”Att vara liberal är att vara kluven”. Det gäller inte inför EU-valen. Enligt den folkpartistiska historieskrivningen var partiet till och med först att ta ställning för svenskt EU-medlemskap. Ett tidigt ställningstagande kom mycket riktigt som reaktion på Tage Erlanders tal den

22 augusti 1961 i Stockholms Folkets Hus. Då och där klargjorde statsministern Sveriges inställning till det då fyra år gamla EEC. Ett svenskt medlemskap ”i sexmaktsmarknaden enligt Romavtalet” gick enligt Erlander inte att förena med Sveriges neutralitetspolitik. I en tid då DDR uppförde Berlinmuren fanns bred förståelse för den ståndpunkten. Men inte hos Folkpartiet. Detta trots att partiet stödde neutralitetspolitiken. Reaktionen fick formen av ett uttalande. Folkpartiet ville inte ”uppge tanken att vinna fullt medlemskap i den europeiska ekonomiska gemenskapen.” Också Högern, som Nya Moderaterna då hette, ledd av Gunnar Heckscher protesterade högljutt. Och ihärdigt. Moderaterna räknar i sin historieskrivning 1961 som det år då man förordade att Sverige skulle söka medlemskap i EEC. I en tävlan om vem som var först att ta ställning för det som blev EU skulle moderaterna kunna plocka fram en av Högerns valaffischer från 1960-talet. **Ja till Europa för fred och Frihet**, stod det på den.

Oavsett vilket av de två partierna som verkligen var först med ett ja till Europa är det idag en allmän uppfattning att Folkpartiet liberalerna är det svenska parti som tydligast stått upp för det europeiska samarbetet.

Inget av ja-partierna var så enat som Folkpartiet inför folkomröstningen om fullt medlemskap i EU 1994. Den som ja-sidan vann ganska knappt. Inget annat ja-parti var heller vid folkomröstningen 2003 så enade om att euron borde få ersätta kronan. Den folkomröstning som ja-sidan förlorade ganska klart.

Partiet är det enda som under den internationella finanskrisens år inte sviktat i sin övertygelse om ett svenskt EMU-medlemskaps välsignelser. Lite liberal kluvenhet – eller kanske eftertanke – kan dock iakttas om man lägger valprogrammen från 2009 och 2014 bredvid varandra.

I EU-programmet som antogs i februari 2009 hette det entydigt:

Sverige ska gå över till euron så snart som möjligt. En ny folkomröstning måste hållas senast 2011.

Fem år senare har Folkpartiet liberalerna inte lika bråtton.

Ja till euron. Det ligger i Sveriges intresse att valutaunionen stabiliseras genom bättre gemensamma regler och fördjupat ekonomiskt samarbete – som präglas av tydlig demokratisk förankring. När ett robust ramverk är på plats och efterlevs ska Sverige införa euron som valuta, efter ett ja i en folkomröstning.

Folkpartiet och dess föregångare har ett stolt men också brokigt och bråkigt förflutet. Tillsammans med socialdemokraterna har liberalerna varit med om att införa allmän rösträtt i Sverige och skapa respekt för föreningsfriheten. Trots att Liberala samlingspartiet genomled interna strider kring exempelvis frågan om alkoholförbud och trots att partiet splittrades 1923 har den starka känslan för medborgerliga fri- och rättigheter levt kvar. Det även sedan *Frisinnade folkpartiet* och *Sveriges liberala parti* återförenades 1934 under namnet Folkpartiet, senare förstärkt eller åtminstone förlängt till *Folkpartiet liberalerna*. Som del i samlingsregeringen under andra världskriget sökte Folkpartiet i regering och riksdag ta spjörn mot de inskränkningar i de medborgerliga fri- och rättigheterna som gjordes. Den unge redan då ryktbare nationalekonomen Bertil Ohlin var handelsminister fram till 1945. Då hade han redan blivit vald till partiets ordförande.

Med Ohlin vid rodret växte Folkpartiet till att bli det största oppositionspartiet och nådde år 1956 en topp med nära nog en fjärdedel av rösterna.

Professor Ohlin var en internationell storhet när det gällde utrikeshandelsteori och var helt klart frihandelsvänlig. Men han var ännu mot slutet av 1950-talet skeptisk till sexmaktsunionen som han fruktade skulle medföra betydande inskränkningar av medlemsländernas suveränitet. Det var andra som drev på om ett ja till Europa.

Efter ATP-striden i slutet av 1950-talet har det gått sämre först för Ohlin fram till 1967 och sedan för hans efterträdare Sven Wedén, Gunnar Helén och 1960-talets halmhattar Per Ahlmark och Ola Ullsten.

I och med att Folkpartiet förlorade rollen som oppositionsledare blev det möjligt att tänka utanför boxen bestående av det borgerliga blocket. Även om Folkpartiet hittills aldrig samregerat med socialdemokraterna så har det funnits rader av försök till "lib-lab" relationer genom åren. Längst nådde koalitionstanken när Olof Palmes socialdemokrater med nedlagda röster släppte fram Ola Ullstens smala folkpartiregering. Det var sedan Fälldinregeringen spruckit på kärnkraftsfrågan hösten 1978.

Efter valförlusten 1994 friade den avgående vice statsministern i Bildt-regeringen Bengt Westerberg till regeringsbildaren Ingvar Carlsson och fick nej. Sedan dess har Folkpartiet inte velat eller förmått bryta blockpolitiken. Nu är det istället socialdemokraternas partiledare och statsministerkandidat som under valrörelsen 2014 visar intresse för Folkpartiet. Den naturligaste förklaringen till det är att de segervissa socialdemokraterna vill gardera sig mot att Sverigedemokraterna får en nya vågmästarroll efter riksdagsvalet i september. Det kan inte heller uteslutas att socialdemokraterna finner det svårt att i regeringen ha med ett parti med stort V som vill att Sverige ska lämna EU så snart som möjligt.

Men det är en sak vad som kan attrahera socialdemokraterna och en annan vad som kan locka väljare till Folkpartiet.

I februari 2014 antog partiet ett valmanifest under rubriken **Folkpartiet är Sveriges mest Europavänliga parti!**

Mot bakgrund av de stämningar som rått och råder under den ekonomiska och finansiella krisen slår man inledningsvis fast att

Folkpartiet kommer att fortsätta stå upp för det europeiska samarbetet
– även när andra partier väljer den EU-skeptiska vägen.

Liksom flera andra partier framhåller Folkpartiet i årets valrörelse att EU måste bli mer fokuserat.

EU behöver reformeras och moderniseras för att kunna möta en ny global verklighet. Samarbetet måste bli tätare på en rad områden, men

då behöver EU syssla mindre med annat. Demokrati och mänskliga rättigheter, ekonomi, handel, migration, brottsbekämpning och hållbar utveckling är några av de frågor som Europa behöver hantera gemensamt. Direktstöden i jordbrukspolitiken ska avskaffas och EU:s kultur-, turism- och mediepolitik ska till största delen återföras till nationell nivå.

Folkpartiets historiska engagemang för mänskliga rättigheter återkommer.

EU-kommissionen ska granska och offentliggöra årliga rapporter om hur medlemsländerna respekterar grundläggande fri- och rättigheter. I de fall kränkningarna upptäcks ska kommissionen kunna dra länder inför EU-domstolen, vilket kräver att domstolens mandat utvidgas. Systematiska brott mot rättsstatsprincipen och mänskliga rättigheter ska kunna leda till frysning eller indragning av EU-stöd och i extrema fall till indragen rösträtt i rådet. Europas barn ska skyddas mot allt typer av våld och övergrepp, och därför ska totalförbud mot barnaga införas i EU-stadgan ...

På det arbetsmarknadspolitiska området finns klara skillnader mellan de svenska partierna. Att den svenska arbetsmarknaden ska vara öppen och trygg, som Folkpartiet skriver, är det inga som motsätter sig. Men hur detta ska åstadkommas finns det delade meningar om. Folkpartiet skriver:

Arbetstagare från andra EU-länder som är utstationerade i Sverige ska få det grundläggande skydd som regleras i svenska lagar och kollektivavtal. Fackliga stridsåtgärder för att tvinga utländska företag att skriva under svenska kollektivavtal – med bestämmelser utöver grundläggande skydd – ska inte vara tillåtna. Sanktioner behövs mot oseriösa företag medan seriösa företag ska mötas med effektivitet och god service.

Folkpartiet vill att EU ska öppna gränserna mot övriga världen och underlätta för de som vill resa till unionen för att söka arbete.

Tredjelandssmedborgare som fått arbete inom EU ska beviljas arbetstillstånd och uppehållstillstånd i hela EU och det ska gälla oavsett utbildningsnivå.

Till det kommer Folkpartiets krav på en solidarisk flyktingpolitik i EU.

Det måste skapas lagliga och säkra vägar att ta sig till EU för dem som är i behov av skydd. Ansvaret för transportörer att kontrollera pass och visum ska avskaffas. Asylvisum ska kunna sökas på samtliga EU-ambassader runt om i världen eller tillfälliga konsuler kontor i flyktingläger och konflikthärdar. Samtliga EU-länder måste ta sitt ansvar för asylsökande och dessutom öka mottagandet av kvotflyktingar ...

Folkpartiet förespråkar med andra ord en liberalare arbetskraftsinvandring och en i praktiken mer öppen flyktinginvandring än vad som är den förhärskande synen bland merparten av Europaparlamentets partigrupper. De senare upprätthåller Genevekonventionen från 1951 som ger politiska flyktingar rätt till asyl. Men de ställer inte upp på att underlätta asyloffarandet på det sätt som flera svenska partier förespråkat.

Så långt som till ett förespråkande av fri invandring till vare sig Sverige eller EU är det inte fråga om i Folkpartiets fall. Däremot är det svårt att få ett grepp vilka begränsningar som partiet vill ska gälla på detta kontroversiella område.

Försvaret av Europa vill Folkpartiet ska skötas av Nato, där Sverige bör söka medlemskap. Att bygga upp en militär kapacitet som i förlängningen kan göra EU till en försvarsallians säger man nej till.

Folkpartiet är för en fortsatt utvidgning av EU.

Varje land i Europa ska kunna bli medlem den dag man tydligt uppfyller högt ställda krav på demokrati, rättsstat, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi ... Partnerskapet med EU:s grannländer i Östeuropa ska stärkas och präglas av demokratibyggnad, särskilt i Ukraina och Vitryssland/Belarus.

Till detta har partiledaren Jan Björklund hävdade att EU bör öppna ett snabbspår för Ukraina att bli medlem av EU.

Folkpartiet håller också fast vid att Turkiet ska vara välkommet som medlem i EU om kurdernas och kristnans rättigheter respekteras.

På det ekonomiska området vill Folkpartiet fortsatt gå i federal och överstatlig riktning. Det uttrycks emellertid mindre rakt på sak än i valplattformen från 2009 där det heter

Folkpartiets vision är ett federalt Europa som står starkt enat där samarbete behövs, men som lämnar vardagsfrågorna åt medlemsländerna och medborgarna själva...

EU:s resurser ska satsas på områden där samarbete och gemensamma investeringar behövs. Nya uppgifter för unionen ska så långt som möjligt finansieras inom nuvarande budgetram. En avveckling av det gemensamma jordbruksstödet och en reformering av regionalpolitiken ska inledas i samband med den budgetöversyn som nu pågår. Jordbruksstöden ska vara avskaffade 2015.

Eftersom jordbruksstödet på mer än 500 miljarder kronor per år – närmare 40 av EU:s budget – är det största överstatliga projektet inom EU kan det sägas att Folkpartiet i den delen vill minska EU:s makt. Den linjen tunnans dock ut i 2014 års valmanifest.

EU:s jordbrukspolitik måste reformeras i grunden. Jordbrukets andel av EU:s budget ska minskas ytterligare och samtliga direktstöd och marknadsregleringar fasas ut så snart som möjligt, till förmån för satsningar på landsbygdsutveckling, djurskydd, miljö och biologisk mångfald.

I federal överstatlig riktning verkar Folkpartiets ja till svenskt deltagande i bankunionen – det som den svenska regeringen motsätter sig. Folkpartiet menar dock inte att Sverige ska kunna stå för förluster i utländska banker och säger samtidigt nej till planer på ”gemensam statskskuld” i EU.

För tydlighetens skull ska sägas att bankunionen, som godkänts av Europaparlamentet vid den avslutande sessionen tisdagen den 15 april, gäller euroländerna. Unionen består av flera delar men handlar i stort om en gemensam banktillsyn via Europeiska centralbanken (ECB). Reglerna börjar gälla i november 2014. Länder som inte tillhör euro-området ska frivilligt kunna ansluta sig.

Det är inte lätt att avgöra om Folkpartiet menar att EU borde få beskattningsrätt. Det står inget om den frågan i valmanifestet för 2014. Däremot har de tre fp-ledamöterna i Europaparlamentet skrivit en gemensam debattartikel under rubriken ”Gärna EU-skatt” (Sydsvenskan 2011-03-28).

På samma sätt som den som lånar pengar till en investering eller ett projekt är mer försiktig än den som får bidrag, menar vi att EU-parlamentarikers ekonomiska ansvarstagande skulle bli tydligare om pengarna kom direkt från våra medborgare och företag istället för från anonyma statsbudgetar.

ALDE, den partigrupp i Europaparlamentet som Folkpartiet och även Centern tillhör, har i sina ställningstaganden om EU:s budget efter 2013 (ALDE Position paper on EU Budget post 2013) förordat att EU finansieras med ”egna resurser”. Budgeten finansieras idag genom moms, tullar och vissa pålagor inom jordbruket men till minst 75 procent genom bidrag från medlemsländerna, baserat på en andel av bruttonationalinkomsten (BNI).

Nackdelen med det här finansieringssystemet – infört på 1980-talet – är att länderna räknar på vad de bidrar med och vad de får tillbaka i form av stöd. EU delas på så sätt upp i nettobidragsgivare och netto-bidragstagare på ett sätt som inte befrämjar känslan av gemenskap.

Därmed är man inne på det som i praktiken måste bli att överföra beskattningsrätt till EU.

En icke bindande omröstning om införande av någon form av EU-skatt företogs i mars 2013 i samband med riktlinjerna för 2014 års budget. En helt överväldigande majoritet av ALDE ledamöter röstade för och däribland Folkpartiets Marit Paulsen. De övriga två folkpartisterna i gruppen liksom centerns Kent Johansson lade ner sin röst eller avstod.

Alla svenska ledamöter i de två största partigrupperna EPP och S&D röstade nej medan den helt överväldigande delen MEP-are i bägge dessa tongivande grupper röstade för en EU-skatt.

I och för sig kan det te sig naturligt för ledamöter från länder med gemensam valuta och gemensam penningpolitik och som också driver mot gemensam finanspolitik att rösta för att EU skall kunna beskatta medborgarna direkt. Men att överföra beskattningsrätt från medlemsländernas parlament till EU vore grundlagsstridigt i länder som Sverige och kontroversiellt i länder och bland partier som vill bromsa utvecklingen mot överstatlighet och ett Europas Förenta Stater. Å andra sidan går det naturligtvis att genomföra grundlagsändringar även om det tar lite tid.

Junilistan

Inga ledamöter i Europaparlamentet 2009–2014

Jörgen Appelgren toppar valsedeln

”Europa förtjänar bättre än så”

EU-kritiska Junilistan vann en överraskande stor seger i valet till Europaparlamentet 2004. Det då nybildade partiet erövrade med 14,5 procent av rösterna – långt mer än något opinionsinstitut förutspått – tre platser i parlamentet. Junilistan blev det året det tredje största svenska partiet i EU-parlamentet.

I nästa EU-val 2009 nådde partiet med 3,6 procents röstetal inte över fyraprocentsspärren och har sedan dess saknat plats i Europaparlamentet. I valet 2014 försöker Junilistan göra comeback med den nyvalde partiledaren Jörgen Appelgren som första namn.

De centrala budskapen i den kortfattade valplattformen 2014 är kravet att Sverige, 20 år efter EU-inträdet, ska omförhandla medlemskapet. Dessutom vill partiet ”fridlysa” kronan genom att grundlagskydda den. Innebörden är att Sverige i likhet med Storbritannien och Danmark ska ha ett formellt undantag. Sverige är formellt bundet av EU-fördraget att byta kronan mot euron. Junilistan vill att det ska bli reellt och formellt omöjligt att Sverige påtvingas euron i strid med folkviljan.

Till de centrala budskapen i valplattformen hör också kravet att införa en politisk "vakthund" som inte enbart skäller utan kräver folkomröstning varje gång regering och riksdag står i begrepp att överföra mer av den politiska makten till Bryssel.

Dessa krav kan inte genomdrivas i Europaparlamentet av aldrig så vältaliga MEP-are. En omförhandling av svenskt medlemskap eller en "fridlysning" av kronan ligger inte inom parlamentets kompetensområde. Som vakthund är det uppenbart att en MEP från Junilistan är tänkt att uppmärksamma de hemmavarande politikerna på vilka nya maktanspråk som förbereds från EU:s sida. Även om vakthundar också har möjlighet att skapa opinion i parlamentet mot vad man ser som slöseri med gemenskapens resurser så är det uppenbart Junilistans huvudsyfte att via hemmaopinionen och en framgång i valet påverka regering och riksdag i Sverige.

När Junilistan bildades tidigt 2004 under parollen "Europa ja – EU-stat nej" hade väljarna på hösten 2003 sagt nej till euron.

Vid folkomröstningen hade flertalet riksdagspartier varit splittrade. Socialdemokraterna var till och med djupt splittrade. Detta trots att statsminister Göran Persson "kommit ut" som en stark euro-anhängare under sitt EU-ordförandeskap våren 2001. Han näpste till och med de statsråd i den egna regeringen som aktivt stödde nej-sidan.

De personer som bildade Junilistan insåg att man kunde dra nytta av denna uppenbara interna partisplittring om förhållandet till euron och kanske också i förhållandet till EU. Partiet skulle mot den bakgrunden bli tvärpolitiskt. Oavsett om man i rikspolitiken sympatiserade med socialdemokraterna eller något av de borgerliga allianspartierna så kunde den EU-kritiske euromotståndaren bli väl företrädd i Europaparlamentet. Kandidatlistan varvades också på så sätt. Det fick framgå på valsedeln vilken politisk beteckning som kandidaten hade – socialdemokrat, allmänborgerlig, liberal etc. Även inför valet 2014 ställer nu Junilistan upp med en tvärpolitisk kandidatlista.

Den första junilistan bestod av medlemmarna i styrelsen. Några andra medlemmar fick inte förekomma. Junilistan ville inte råka ut

för att krafter som stiftarna ogillade skulle kapa listan och ta över. Men man välkomnade ”sympatisörer” landet runt.

Om listan var tvärpolitisk så var den mindre representativ i andra hänseenden. De två toppnamnen och initiativtagarna Nils Lundgren och Lars Wohlin plus ytterligare ett par var disputerade nationalekonomer. 2014 är partiledaren också ekonom. Liksom Nils Lundgren är Jörgen Appelgren tidigare chefsekonom på Nordea. Camilla Lindberg, andranamn, var riksdagsledamot för Folkpartiet 2006–2010. Tredjenamnet Philip Lerulf är journalist och författare.

Junilistan hade ambitioner att komma in i riksdagen där det fanns större möjligheter att förverkliga den EU-kritiska linjen. Om man exempelvis kräver att riksdagen ska göra en subsidiaritetsprövning av alla förslag från EU så måste det kravet föras fram i Sveriges Riksdag för att ens ha en teoretisk möjlighet att antas.

Medan Junilistans styrelse förhandlade om en riksdagslista lämnade Lars Wohlin partiet och gick över till Kristdemokraterna (KD). Det innebar att Junilistan förlorade en MEP medan KD fördubblade sin representation från en till två.

Riksdagsvalet 2006 blev en besvikelse för Junilistan som nådde en bråkdel av de röster man fått i valet till Europaparlamentet. Året därpå bestämde sig Junilistan för att förbli vid sin läst.

I EU-parlamentet hade Junilistan svårigheter att göra sin röst hörd. En viktig förutsättning att nå framgång i Europaparlamentet är att tillhöra antingen en riktigt stor grupp eller en grupp som kan agera vågmästare. Sådan position hade inte den förhållandevis lilla gruppen *Ind/Dem* av inbördes oeniga EU-kritiker som Junilistan kom att tillhöra. Om de EU-kritiska rösterna kom att påverka andra ledamöters inställning är svårt att säga. Enligt Nils Lundgren har Junilistan varit med att driva fram en gentemot medierna och allmänheten ökad öppenhet i parlamentet. Det har skett exempelvis genom att man sedan flera år tillbaka kan härleda hur varje MEP röstat i plenum.

En av grundstenarna i bygget av den Europeiska Unionen är subsidiaritetsprincipen. Den bekänner sig all svenska partier till.

Men som tidigare påpekats är det i praktiken stor skillnad på hur denna princip tolkas av de olika nationella partierna och grupperna i Europaparlamentet. Junilistan tolkar principen långt snävare än till exempel Folkpartiet. I valmanifestet uttrycks det på följande sätt:

Junilistan vill att Sverige, i likhet med Nederländerna och Storbritannien, säger bestämt nej till EU:s utveckling mot en politisk union. Skatter och offentliga utgifter, rättsväsende och försvar skall ligga i svenska folkets händer, inte i Bryssels. Frågor av nationell karaktär ska avgöras i riksdagen där svenska folket väljer sina företrädare och kan utkräva ansvar ...

I framtiden ska politisk makt inte kunna flyttas från Sverige till Bryssel utan folkomröstning. Vi väljer våra företrädare till riksdagen för att de ska fatta beslut å våra vägnar, inte för att de ska överlämna makten till EU:s byråkrater. Vi ska följa portalparagrafen i vår grundlag: "all offentlig makt i Sverige utgår från folket."

Nu är Junilistan långt ifrån det enda parti i Europa som är EU-kritiskt, EU-skeptiskt eller till och med rakt av EU-fientligt. I själva verket tyder opinionsundersökningar på att en del av dessa partier och rörelser kommer att gå fram i valet. Kommer de att kunna samlas i en gemensam grupp med representation från minst sju av medlemsländerna? Det är inte troligt att så sker. Visserligen har de partierna kritik mot överstatlighet och centralisering som en gemensam nämnare. Men här finns partier som i än högre grad är främlingsfientliga, som det framgångsrika franska Front National eller nynazistiska Gyllene Gryning i Grekland. Andra, som Alternativ för Tyskland, är mer inriktade på ekonomiska frågor och kritik av euron.

Junilistan gör en klar distinktion mellan den "systemkritik" som listan själv står för och den "extremism" som frodas på flera håll i Europa.

Philip Lerulf, trea på listan och författare till boken *Europe deserves better*, har formulerat ställningstagandet:

Mitt val att kandidera för Junilistan i EU-valet i maj bygger på en övertygelse om att EU-kritik inte behöver gå hand i hand med främlingsfientlighet. Man kan stå upp för de fyra friheternas Europa och samtidigt vända sig mot en utveckling som ökar avståndet mellan beslutsfattare och väljare, leder till en kvävande byråkrati och över tid undergräver förutsättningarna för ekonomisk och politisk konkurrens i vår del av världen. Europa förtjänar bättre än så.

Kristdemokraterna

En ledamot i Europaparlamentet 2009–2014

Alf Svensson

Lars Adaktusson toppar valsedeln 2014

I vilket grupp ingår partiet?

Europeiska Folkpartiets grupp EPP

EPP har 274 ledamöter fram till valet 2014

”Rätt agenda för Bryssel”

Kristdemokraterna bildades under namnet Kristen Demokratisk Samling (KDS) år 1964. Till skillnad mot flertalet europeiska kristdemokratiska partier med mycket starkt katolskt inslag stammar det svenska från frikyrkorna som traditionellt stått upp mot både statskyrka och statsmakt.

Oaktat detta har kristdemokraterna i sin Europapolitik alltid knutit an till ”arvet” från Robert Schuman som tillsammans med Jean Monnet planerade för den Europeiska Kol- och Stålunionen och tillsammans med Alcide De Gasperi och Konrad Adenauer på tidigt 1950-tal lade grunden för Romfördraget 1957 och det som skulle bli EU.

Kristdemokraternas Europapolitiska program inför Europavalet 2014 ger också det uttryck för den stolthet det i Sverige lilla partiet känner över att vara en del av den kristdemokratiska familj som kan

räkna de europeiska grundlagsfäderna som sina. Det är den kristdemokratiska gruppen, som utvidgat med exempelvis de svenska moderaterna, numera kallas **European People's Party (EPP)** – sedan 15 år tillbaka den överlägset största i Europaparlamentet.

När Europa låg i ruiner efter andra världskriget reste sig tre kristdemokratiska statsmän upp: Konrad Adenauer i Tyskland, Alcide de Gasperi i Italien och Robert Schuman i Frankrike...

Adenauer, de Gasperi och Schuman förenades också i den gemensamma övertygelsen att enbart ett enat Europa kan förhindra krig ... De menade att en nödvändig förutsättning för detta projekt är den kristna människosynen och etiken med sina judiska rötter. Varje människas okränkbara värde skulle bli vägledande för framtidens politiska makthavare ...

I vårt europapolitiska handlingsprogram och i vår politik för Europa vill vi bygga vidare på den kristna och naturrättsliga grunden för människovärde och etik.

Mot den här bakgrunden kunde man vänta sig att KD:s ledamöter (MEP) skulle finnas sig väl tillrätta i EPP-gruppen. Så lär dock inte ha varit fallet var sig under den tid då Anders Wijkman representerade partiet (1999–2009) eller då Lars Wohlin som avhoppad från Junilistan ingick i EPP-gruppen (2006–2009). Den förstnämnde låg på sina specialområden nära de gröna och den senare var trots övergången fortsatt stark euro-motståndare.

Den grad av självständighet gentemot både den svenska partiledningen och EPP-gruppen som dessa två visade är tecken på att partipiskan inte biter i samma grad på ledamöter i Europaparlamentet som i nationalförsamlingar och riksdagar.

Under Alf Svenssons mandatperiod 2009–2014 har självständigheten varit större gentemot hemmarande ledning än gentemot EPP:s.

Skulle valutslaget utfalla jämnare eller skulle nya partiers inträde på scenen göra omröstningarna i parlamentet osäkrare kan det hända att partipiskan i partigrupperna kommer fram oftare och biter hårdare.

Efter 31 år som partiledare var Alf Svensson själva inkarnationen av den svenska kristdemokratin när han som riksdagsman ställde upp i valet till Europaparlamentet 2009. Han placerades som åtta på valsedeln. Det såg ut som en kassaskåpsäkert icke valbar plats, men nestorn bröt sig in med hjälp av personröster för att ta partiets enda plats.

Nu går partiet tillbaka till en tidigare beprövad metod att rekrytera ett i andra sammanhang känt och respekterat namn som toppkandidat. År 1999 och 2004 var det Anders Wijkman. 2014 är det Lars Adaktusson känd från TV bland annat som programledare för SVT:s söndagsprogram *Agenda*. *Rätt agenda för Bryssel* är den slogan man valt och fått hjälp att lansera genom att SVT ondgjort sig över "stölden" av ordet *agenda* – låt vara utan versalt A. Adaktusson har lovat att arbeta för en mer human flyktingpolitik i EU och för att fler länder ska vara välkomnande. Men rimligen har han också att förhålla sig till det program som utarbetats av partiet på hemmaplan och EPP-Kristdemokraterna i Bryssel.

Liksom flertalet svenska partier trycker Kristdemokraterna i detta val hårdare än tidigare på subsidiaritetsprincipen. Och i likhet med övriga har partiet sin egen tolkning av principens innebörd.

Kristdemokratiska företrädare har introducerat subsidiaritetsprincipen och har därmed ett större ansvar än andra att bevaka politikens gränser på EU-nivå...

Vi säger nej till att EU ska ha egen beskattningsrätt ...

Kristdemokraterna är emot en gemensam finansiell transaktionsskatt på EU-nivå.

Liksom andra svenska partier vill KD att Europaparlamentet endast ska ha ett säte nämligen Bryssel. På den punkten är alla svenskar eniga.

Inför folkomröstningen 2003 om EMU var KD starka förespråkare för euron som valuta också i Sverige. Idag har entusiasmen falnat.

– Nej till euron inom överskådlig framtid.

– Det kan heller aldrig bli aktuellt utan att en majoritet av svenska folket ser det som en fördel och säger ja i en ny folkomröstning.

Den åsikten delas inte av Alf Svensson men väl av Lars Adaktusson.
Men för EPP är euron en hörnsten i det europeiska hus man vill bygga.

The Euro is more than just a currency. It is a great unifying project and indispensable for Europe's future ...

The long term political goal of the EPP is that the EU and the Euro area should eventually converge.

I det parlamentariska arbetet kostar det på för både kristdemokrater och moderater att ha avvikande meningar i centrala frågor. Euron är en sådan, och man kan fråga sig om det finns fler.

När det gäller subsidiaritetsprincipen sammanfaller åsikterna – åtminstone på papperet. Det stora partiet bejakar alltid principen och skriver i EPP:s *Action Programme 2014–2019*.

It has to be bigger on the big things and smaller on the small things.

Men subsidiaritetsprincipen kan alltså tolkas olika också bland parti-grupperna i Bryssel. EPP är i grunden för mer överstatlighet därför att allt fler frågor blir så stora att de av EPP bedöms höra hemma på toppnivån om EU skall kunna utvecklas till den starka politiska union som alltid varit de ledande kristdemokraternas vision.

If more responsibility is to be shifted from the Member States to the EU in some fields, the EU also needs to become more transparent and democratic ...

The Commission should act as a gatekeeper to prevent overregulation and centralization. It should move to reduce the number of legislative proposals.

Att EU-kommissionen, med ensamrätt att föra fram lagförslag, ska agera grindvakt mot ett överflöd propositioner verkar dock vara en from kristdemokratisk förhoppning.

När Europaparlamentet testade viljan att införa en EU-skatt i mars 2013 röstade kristdemokraten Alf Svensson nej, liksom de fyra moderata MEP-arna.

Men vid samma tillfälle röstade en överväldigande majoritet av EPP:s ledamöter för en sådan skatt osagt i vilken form.

KD vill slimma och omprioritera EU:s budget genom att successivt minska subventionerna till jordbruket och reformera regionstödet till förmån för de fattiga länderna inom unionen. KD vill avveckla regionstödet till de rika medlemsländerna.

I förhandlingarna om budgeten för 2014–2019 har bägge bantats med 10 respektive 7 procentenheter av den totala EU-budgeten, men är fortfarande de tyngsta posterna. Det finns i EPP:s program för nästa mandatperiod inga tecken på att gruppen planerar att fortsätta den avtrappning och omfördelning som kristdemokraterna går till val på.

Kristdemokraterna vill verka för ett ”humant asyl- och flykting-system” och är angelägna om att EU:s utvidgning fortsätter i hyggligt snabb takt.

KD vill verka för att flyktingars rätt att söka asyl i EU ska respekteras fullt ut. Partiet vill också öka arbetskraftsinvandringen.

Vi har, som enskilda länder och som union, en moralisk skyldighet att ta ansvar för de flyktingar som söker sig till Europa ...

Kraven bör skärpas så att länder som inte lever upp till sina åtaganden ska kunna få kännbara sanktioner i form av frysta utbetalningar och bidrag.

EU:s gränsbyrå Frontex ska i sitt arbete utgå från rätten att söka asyl i EU.

När det gäller arbetskraftsinvandring vill KD utvidga det Blue Card-system som införts och som innebär att kvalificerad arbetskraft utifrån får både arbets- och uppehållstillstånd.

”EU Blue Card” ska kunna ges till personer oavsett kvalifikationer.

Medan KD och Lars Adaktusson vill verka för en mycket liberalare flykting- och immigrationspolitik betonar EPP vikten av att skydda unionen mot illegal invandring.

Whilst having abolished internal borders, Schengen states have to tighten controls at their common external borders to ensure the security of those living and traveling within the Union ... Frontex must be reinforced ...

Det är på denna punkt ingen större skillnad mellan vad EPP-Kristdemokraterna står för och vad som kan utläsas av Sverigedemokraternas valplattform. (se avsnittet om SD)

EPP betonar att man vill att EU ska respektera internationell rätt inklusive 1951 års Geneve-konventionen och vill verka för ett gemensamt regelsystem för asyl. En annan del av politiken är att tredje land bör få ekonomiskt stöd för att bekämpa vad man kallar olaglig invandring och för att kunna ta emot illegala immigranter som sänds tillbaka.

När det gäller arbetskraftsinvandring betonas det nuvarande Blue Card-systemets fördelar.

The EU must remain competitive on the global labour market, which is why we need more skilled people in the EU.

Det finns i handlingarna ingen antydning om att EPP vill tillmötesgå krav på att Blue Card- system också skall kunna gälla för icke kvalificerad arbetskraft.

Utvidgningen är EU:s viktigaste utrikespolitiska byggsten, heter det i KD:s valplattform. Liksom andra svenska partier håller man på principen att alla europeiska länder som uppfyller villkoren ska vara välkomna som medlemmar.

Men samtidigt som KD hävdar att utvidgningen även i fortsättningen ska prioriteras betonar man vikten för alla parter att ”skynda långsamt”. Ett turkiskt medlemskap som tidigare ansågs brådskande framstår inte längre som lika angeläget. Detta ligger mer i linje med den återhållsamma takt som EPP förordar när man skriver:

EPP favours judicious enlargement, while retaining the identity of the EU, and taking the EU's capacity to integrate into consideration.

Det EPP här framhåller är att det finns andra hänsyn att ta när det gäller utvidgningen än att länderna är europeiska och uppfyller kraven för medlemskap. Det handlar alltså om EU:s förmåga att absorbera nya medlemmar och integrera dessa i unionen.

Parallellt med detta finns dock en stark önskan att det östliga partnerskapet ska stärkas. Här tycks KD:s och EPP:s ambitioner och visioner överensstämja väl.

Ett fördjupat samarbete med EU:s grannländer i öst och syd gynnar säkerheten och välfärden för båda parter. Det pågående europeiska östsamarbetet med Armenien, Azerbajjan, Georgien, Moldavien och Ukraina är logiskt och välkommet för att gynna utvecklingen i dessa länder. På sikt bör även Vitryssland ingå...

The EU must remain committed to supporting fragile eastern democracies:

The EU has to develop a new set of incentives and strengthen the content of the Eastern Partnership while offering a clear prospect of further integration to these Eastern Partnership countries willing to commit themselves to the EU, and act accordingly.

Strategin att söka lösgöra en rad tidigare sovjetrepubliker från det ryska inflytandet har naturligtvis skett i hopp om att hjälpa dessa länder att reformera sitt statsklick och sina ekonomier samtidigt som ett eftersträvanvärt närmande skulle ge EU ökad tyngd i världspolitiken.

Varken KD eller EPP tycks ha kalkylerat med utmanande motdrag från en rysk regim som har helt andra ambitioner för de länder som presidenten Putin uppenbarligen anser ligga inom rysk intressesfär.

Var det hela kommer att sluta står ännu skrivet i stjärnorna.

Miljöpartiet de gröna

Två ledamöter i Europaparlamentet 2009–2014

Isabella Lövin

Carl Schlyter (slutar)

Isabella Lövin toppnamn 2014

I vilket grupp ingår partiet?

Gruppen De gröna/Europeiska fria alliansen

G/EFA har 58 ledamöter

Partiet som bytte sida

Miljöpartiet, som bildades 1981, var fram till folkomröstningen om Sveriges medlemskap i Europeiska Unionen 1994 motståndare till svenskt medlemskap. Därefter och fram till år 2008 har Miljöpartiet, från 1985 *Miljöpartiet De Gröna*, verkat för att Sverige ska lämna EU. Beslutet 2008 att istället förordas fortsatt svenskt medlemskap innebar inför valet till Europaparlamentet 2009 självfallet att kravet på utträde i valmanifestet ersattes med betoning av subsidiaritetsprincipen:

Miljöpartiet är ett EU-kritiskt parti som anser att makten ska ligga så nära människorna som möjligt.

Huruvida omsvängningen var huvudorsaken kan diskuteras men troligen bidrog den till att valet 2009 blev en framgång för MP. Partiet

ökade från knappa sex till dryga elva procent av röstetalet. Istället för en representant i parlamentet fick MP två.

År 1962 gav biologen Rachel Carlson ut **Tyst vår** som väckte en hel värld till insikt om varför fågelkvittret riskerar tona bort. År 2007 gav journalisten Isabella Lövin ut boken **Tyst Hav** som pekade på att det under ytan också finns gigantiska problem. Det dåvarande språkröret riksdagsman Peter Eriksson såg i hennes expertis en möjlighet och bad henne ställa upp för de gröna i valet 2009. Hon fick det uttryckliga uppdraget att arbeta med EU:s kontroversiella fiskepolitik.

Framgångar i Europaparlamentet kommer alltid ur ett lagarbete. Men Isabella Löven kan ta utan att rodna ta åt sig mycket av äran av den förändring – somliga skulle säga omläggning – av fiskeripolitiken som skett under den senaste mandatperioden. Totalstoppet för ålfiske hör till det mest uppmärksammade. Men trots motstånd från stora fiskenationer har här röstats fram strängare kvoter och slopade subventioner till storskaliga fiskeflottor som dammsuger haven. Naturligtvis återstår problem med exempelvis de fiskeflottor utanför EU som inte är bundna av några kvoter fast de ofta dammsuger samma vatten.

Den expertis, parad med förmåga att skaffa sig allierade bland partigrupper utanför den egna, som kan nå framgång finns det fler exempel på. Piratpartiet har exempelvis anammat den tekniken. Den som har expertis på ett viktigt område inom Europaparlamentets kompetens och tillhör en grupp som respekteras av åtminstone en av de stora kan alltså göra stor skillnad. Nackdelen ur demokratisk synvinkel är att sådana experter inte hinner med mycket annat och riskerar att bli mer eller mindre viljelösa knapptryckare på andra områden.

Utöver den profil som Isabella Lövin givit MP – vad finns att berätta?

Den 28 februari 2014 antog partistyrelsen ett valmanifest där partiet inte längre uttryckligen kallar sig EU-kritiskt. Den kritik som nu förs fram andas mindre av avståndstagande och mer av förändringspoten-

tial. Nu är partiet kritiskt till hur "EU är uppbyggt och fungerar idag". MP vill vara med och reformera EU från insidan. Nu vill partiet råda bot på brister som tidigare motiverade ett kraftigt avståndstagande.

Utvecklingen framgår av partiprogram och valmanifest genom åren. Med tanke på att MP är det svenska parti som bytt sida kan det vara av intresse att följa utvecklingen i ett kort sammandrag.

1993 års partiprogram

År 1993 lanserade MP sitt första partiprogram. Det ersatte de idéprogram som gällt sedan början av 1980-talet.

Den socialdemokratiska regeringen hade hösten 1990 givit upp motståndet mot ett svenskt EU-medlemskap och aviserat att Sveriges skulle komma att inlämna en ansökan. De förhandlingar som följde sköttes av regeringen Bildt som tillträtt i oktober 1991.

MP, som kommit in i riksdagen första gången 1988, hade hamnat utanför i valet 1991. I valmanifestet inför 1994 års riksdagsval finns ett kort avsnitt om EU under rubriken **Lokalt självbestämmande – begränsad överstatlighet**.

– Den s k funktionalistiska samarbetsmodellen, som innebär att suveräna stater samarbetar utan att ge avkall på sitt självbestämmande annat än i mycket begränsad utsträckning, har resulterat i FN-systemet, Europarådet, Europeiska säkerhetskonferensen och mängder av liknande samarbetsstrukturer. Denna samarbetsmodell bör effektiviseras genom att vissa begränsade beslutsfunktioner överförs till överstatliga organ, främst då sådana som gäller gränsöverskridande miljöföroreningar, mänskliga rättigheter och fredsskapande åtgärder.

Miljöpartiet avvisar däremot den s k federalistiska samarbetsmodellen, som syftar till att successivt förvandla suveräna stater till län i nya supermakter. Vi är i princip positiva till varje folks självbestämmande.

Denna grundsyn är ett huvudskäl till att Miljöpartiet säger nej till en europeisk union och liknande supermaktssystem i andra delar av världen.

I partiprogrammet från 1993 vill MP att det nordiska samarbetet utvidgas men slår fast *att Sverige säger nej till medlemskap i Europeiska Unionen.*

1997 års partiprogram

Ett nytt partiprogram antogs av MP:s kongress i juni 1997. Under rubriken **Grannsamarbete** fortsätter man betoningen av det nordiska samarbetet som partiet vill vidareutveckla bland annat genom att ledamöterna till Nordiska rådet ska utses i allmänna val.

Det för MP vidare:

– De övriga EU-länderna är också nära grannar till Sverige, vilket motiverar särskilda samarbetsformer. Vi vill att Sverige ska gå ur EU. Så fort som möjligt bör en folkomröstning om utträde ur EU äga rum. Istället för EU-medlemskap eller EES-avtal förespråkar vi frihandelsavtal med EU och EES-länderna. Vi är positiva till fri rörlighet för människor. Däremot måste rörligheten för kapital och varor begränsas om inte den ekonomiska politiken ska urholkas och möjligheterna till en god miljö-, hälso- och konsumentpolitik äventyras...

Sverige ska ha oinskränkt rätt att tala med egen röst på världsarenan. Eftersom detta inte är möjligt inom ramen för EU ger det oss ytterligare ett skäl att kräva utträde ur unionen...

Vad det innebär att vara positiv till fri rörlighet för människor framgår inte klart.

2001 års partiprogram

Det senaste ovan citerade avsnittet om Sveriges rätt att tala med egen röst återkommer ordagrant i partiprogrammet från 2001. MP strävar alltfört efter att Sverige ska lämna EU *vars uppbyggnad och målsättning strider mot våra grundläggande värderingar. EMU medför ökad centralstyrning, utan demokratisk kontroll, och försvarar socialt och ekologiskt inriktad ekonomisk politik.*

Vi motsätter oss därför svenskt medlemskap i EMU och verkar för att Sverige ska lämna EU så fort som möjligt.

Kritiken är inte mildare vare sig generellt eller när man för första gången går in på några av EU:s kärnområden. Men samtidigt har ledningen uppenbarligen funnit att det inte räcker med ett utträdeskrav för att motivera sympatisörerna att rösta i val till Europaparlamentet. Det måste finnas positiva uppgifter för eventuella MP-ledamöter i Bryssel och Strasbourg. En komplikation som kan ha påverkat kurskorrigeringen var att den gröna gruppen i parlamentet på det hela taget var positiv till EU. Per Garthon, MP-representant i EU 1995–2005, har vittnat om svårigheten att manövrera i en grupp där han förväntas ställa upp på saker som partiet hemmavid ville eller krävde att han röstade emot.

Vi anser att arbetet med att bygga en EU-stat och en internationell stormakt är en farlig väg att gå för Europa och världen. På lång sikt anser vi att EU bör upplösas för att ge plats åt ökat självstyre och verkligt internationellt samarbete. Vi motsätter oss att allt mer makt flyttas till EU, långt från den enskilda människans möjlighet till påverkan och insyn. EU:s utveckling går i helt fel riktning. Därför vill vi ha en ny folkomröstning om det svenska EU-medlemskapet.

Så länge Sverige är medlem av EU ska miljöpartiet dock arbeta aktivt, både i EU-parlamentet och i Sverige, för att besluten i EU ska bli så gröna som möjligt.

Tidigare ville MP att EU skulle upplösas så fort som möjligt. Nu hade det blivit ett långsiktigt mål.

Vad ska man då göra?

Arbeta för minskad byråkrati, avslöja korrupktion och motarbeta ytterligare överföring av befogenheter till EU:s institutioner. MP befärrar att Schengenavtalet och partiprogrammet Europol innebär att EU bygger upp ett kontrollsamhälle som inte bör finnas. Och när det gäller hur EU:s befogenheter ska begränsas slår partiprogrammet fast:

Vi anser att varje medlemsland i EU ska ha vetorätt när beslut fattas i ministerrådet. Endast när det gäller gränsöverskridande miljöföreningar samt skydd för hotade arter och biotoper ska överstatliga beslut kunna fattas. Den makt EU har idag ska decentraliseras. Kontrollen över att EU inte fattar beslut som bättre skulle kunna fattas på nationell, regional eller lokal nivå ska utföras av de nationella parlamenten. Vi anser att EU:s alla institutioner ska efterleva offentlighetsprincipen och införa meddelarskydd enligt svensk modell, *skriver partiet*.

Till det lägger MP krav på en utträdesparagraf i EU-fördraget.

Utan att hänvisa till **subsidiaritetsprincipen**, som ju ska gälla för EU, har MP anammat principen. Att de nationella parlamenten ska kunna övervaka att principen följs har stadfästas även om man kan diskutera i vad mån parlamentarikerna i de 28 medlemsländerna bereds verkliga möjligheter att utföra den övervakningen.

När det gäller miljön, som är MP:s uttalade huvudengagemang, finns i partiprogrammet 2001 "mixed feelings" om vad EU kan betyda. Dels en skepsis, dels en förhoppning om att en del svårigheter ändå kan bemästras.

EU fattar i dag en rad olika beslut som berör miljöområdet. EU har utarbetat en rad miljödirektiv och andra regler som bland annat stärker art- och områdesskyddet. Men ofta agerar EU bromskloss och förhindrar enskilda länder att förändra samhället så att det blir mindre miljöförstörande. Vi anser att enskilda medlemsländer alltid har rätt att ställa högre miljö- och hälsokrav. Vi vill att EU inför minimiregler för miljöavgifter och miljöskatter...

Vi vill att minimiskatter på fossil energi, kärnkraft samt utsläpp av svaveldioxid och koldioxid införs, och att en del av dessa skatteintäkter öronmärks för att främja hållbara energikällor och energisparteknik.

MP vill alltså lämna EU och verka för dess upplösning samtidigt som man vill reformera och utifrån sin värderingar förbättra EU. Intrycket är att MP vill binda andra länder på områden som partiet prioriterar men inte låta sig bindas av direktiv som andra länder fin-

ner angelägna. Dessutom vill MP bevara frihet för Sverige att ensamt eller tillsammans med exempelvis andra nordiska länder ”gå före”.

Utträdeskravet och krav på decentralisering och minskad byråkratisering av EU hindrar inte att MP vill se mer av överstatlighet på prioriterade områden. MP vill exempelvis se en sk Tobinskatt på finansiella transaktioner införd. För att fungera torde en sådan skatt kräva någon form av överstatlighet och beskattningsrätt. Hur man tänkt att skatteintäkterna skall fördelas framgår inte på detta stadium.

MP börjar tänka i banor som kommit att kallas EU à la carte. Medlemsländer ska enskilt eller tillsammans gå längre än vad som medlemsländerna gemensamt beslutat. Den modellen tillämpas i praktiken men är synnerligen kontroversiell i exempelvis EPP bland annat därför att den går på tvärs mot vad *grundlagsfäderna* tänkt sig.

2005 års partiprogram

Vi vill att Sverige ska lämna EU. Samtidigt har vi alltid varit anhängare till ett alleuropeiskt samarbetsområde med fri rörlighet för människor och huvudsakligen mellanstatligt beslutsfattande. Så länge Sverige är kvar i EU försöker vi därför använda det svenska medlemskapet för att förändra och förbättra.

Det är riktigt att ett alleuropeiskt samarbete har framhållits i tidigare partiprogram och valmanifest. Men MP sätter det i motsatsställning till EU-samarbete där en del europeiska länder inte är med. MP förordar fortfarande ett globalt snarare än regionalt samarbete.

EU:s uppbyggnad och målsättning stred tidigare mot partiets grundläggande värderingar. Det upprepar man inte 2005. Systemkritiken kvarstår men tonas ned.

Unionens konstruktion genomsyras av ett elitistiskt tankesätt. Det folkliga inflytandet är kraftigt begränsat. EU-kommissionen är alltför mäktig och det är svårt att utkräva ansvar, heter det.

I det tidigare partiprogrammet ville MP att kommissionen skulle fräntas all makt och ersättas med ett rent administrativt organ. Det som tidigare antytts skrivs nu i klara verba.

Vi stöder tanken att EU ska utvecklas till ett "Europa à la carte" där varje medlemsland själv kan välja vilka delar av EU-arbetet de vill vara med i.

Medlemsländernas egna parlament ska ges möjlighet att kontrollera att EU inte fattar beslut över sina befogenheter, upprepar MP och tillägger: Länderna ska kunna pröva giltigheten av redan existerande EU-lagar.

Det senare har ännu inte blivit möjligt.

2009 års Valmanifest

Från att ha motsatt sig svenskt medlemskap i EU och efter 1995 krävt utträde så snart som möjligt hade inställningen alltså mjukats upp så att MP krävde att Sverige ska lämna EU på sikt. Men 2008 kom så omsvängningen. I och med den går partiet till val med tydliga markeringar att MP inte längre vill vara med att riva bygget. Man vill bygga om. 2009 går MP fram under devisen *Grönt klimatval 2009* med en investeringsplan. *A Green New Deal* heter investeringsplanen för satsningar på järnvägar, kollektivtrafik, vindkraftsparker, solkraft, biobränslen och energieffektivisering. Den alluderar på Franklin D. Roosevelts New Deal men får ett något blygsammare genomslag.

En röst på Miljöpartiet stärker den Gröna gruppen som i EU-parlamentet driver på för en ansvarsfull klimatpolitik.

Grupptillhörigheten hade varit naturlig tidigare men avståndstagande hade gjort att man ändå inte riktigt känt sig hemma i denna miljö av EU-förespråkare.

Miljöpartiet är ett EU-kritiskt parti som anser att makten ska ligga så nära människorna som möjligt. Därför vill vi att EU:s makt minskar och att EU ska ägna sig åt betydligt färre saker än idag.

Men på fokusområdet – klimat och energi – har partiet stora förhoppningar på överstatliga beslut.

En kraftig skärpning av EU:s klimatmål är nödvändig.

Bygg järnvägar istället för motorvägar.

Avveckla utvinningen av olja och kol inom EU. Avveckla kärnkraften och satsa på hållbar energi.

EU ska vara en stark aktör för att stoppa exploatering av nya fyndigheter av fossila bränslen internationellt.

Dessa krav och många fler, som kravet att stoppa spridningen av kärntekniskt material och skrota Euratomavtalet, ställs samtidigt som MP kräver mindre makt åt EU och en begränsning av unionens ansvarsområden.

Det är säkert att MP fortfarande är motståndare till att euron blir svensk valuta. Däremot är det osäkert hur långt MP vill gå i riktning mot den fria invandring som förespråkats i tidigare partiprogram.

Skapa lagliga vägar för människor att komma till Europa. Tillämpa en human flyktning- och migrationspolitik.

Det finns redan lagliga vägar att komma till Europa. MP tycks mena att dessa ska breddas men alla är inte välkomna.

2013 års partiprogram

2009 års val till Europaparlamentet blev en framgång för MP som fördubblade antalet platser från en till två ledamöter. Enligt opinionsundersökningar finns 2014 möjlighet till tre.

Mot den bakgrunden fortsätter man på den inslagna vägen med en ”reformagenda” för det EU man vill se.

Utifrån vår decentralistiska grundsyn är vi ett EU-kritiskt parti och därför arbetar vi för att förändra unionen. Miljöpartiet de gröna motsätter sig en utveckling mot en europeisk federation. Vi stöder tanken att EU ska utvecklas till ett mer flexibelt samarbete där varje medlemsland inom rimliga gränser kan välja vilka delar de vill delta i.

Inom rimliga gränser? Tidigare förespråkades en à la carte modell utan några begränsningar. Nu har MP kommit på att en så ostyrig modell i bygget av det europeiska huset inte håller. Men det är svårt att i slutändan veta på vilket ben man ska stå:

Centralstyrning ska minska och de enskilda ländernas frihet öka.

2014 års valmanifest

antogs av partistyrelsen den 28 februari 2014. MP är fortsatt EU-kritiskt och noterar att EU bestämmer för mycket på en rad områden. Euro- motståndet kvarstår entydigt. Men...

Från 1990-talet avståndstagande och iskyla vis á vi EU har Miljöpartiet de Gröna 2014 kommit fram till att man vill vara en *varm röst i EU-parlamentet och arbeta för att minska klimatutsläppen och öka medmänskligheten ...* **Politiken måste bli varmare. Inte klimatet.**

Valmanifestet har drygats ut åtskilligt och är nu indelat i två kapitel med rubrikerna **Ett grönt EU** respektive **Ett öppet och humant Europa**.

För ett grönare EU vill Miljöpartiet

1. Inför ett klimatpolitiskt ramverk på EU-nivå. Ramverket ska sätta successiva mål för EU:s minskade utsläpp så att utsläppen är nära noll år 2050. Vi anser att målen till år 2030 ska vara att minska utsläppen med 60 procent inom EU, jämfört med 1990 års nivåer. Ramverket ska innehålla bindande utsläppstak, tydliga regler och en oberoende kontroll.
2. Tillsammans med klimatmålen införa ambitiösa och bindande krav på minskad energianvändning och utbyggnad av förnybara energikällor i EU.

Vad MP här föreslår är mycket mer långtgående än det förslag som EU-kommissionen lade fram i februari 2014 några veckor innan valmanifestet spikades. Kommissionen föreslog att målet för 2030 ska

vara 40 procents minskning av växthusgaser jämför med nivåerna 1990. Några bindande krav på hur stor del av energiförsörjningen som ska vara förnybar föreslog kommissionen inte, och inte heller några nya mål för hur mycket energianvändningen ska minska. Ett vägande skäl för att kommissionen inte vill gå snabbare fram är att elintensiv industri i Europa redan tappat i konkurrenskraft gentemot länder som USA. Där är energipriserna bara en fjärdedel så höga som i Europa i genomsnitt.

MP förstärker kraven genom att vilja

fasa ut all användning och utvinning av kol i EU samt införa förbud mot brytning av skiffergas och tjärsand.

Ingenting sägs om de komplikationer som uppstår i ett så energiberoende land som Tyskland. Beslutet att där avveckla kärnkraften till år 2022 har redan inneburit att Tysklands konsumtion av förorenande brunkol 2013 steg till den högsta nivån sedan 1990. Trots hundratals miljarder euro i subventioner till förnybara energikällor har Tyskland närmast fjärrmat sig från det mål som MP sätter upp för Europa. Att fasa ut både kärnkraft och kol skulle innebära katastrof för ett land som Tyskland. Ukrainakrisen och de försämrade relationerna till Ryssland gör inte saken lättare för förbundskansler Merkel.

MP vill att EU ska omfördela sitt ekonomiska stöd för att kunna satsa på moderna tågförbindelser inklusive det transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Och detta istället för satsningar på motorvägar och på flyg.

En finansieringskälla som MP förordar är den så kallade Tobin-skatten på finansiella transaktioner.

Partistyrelsen hade utarbetat ett preliminärt förslag om att

Införa en skatt på finansiella transaktioner inom EU, fri för alla medlemsländer att delta i. Vi i Miljöpartiet ser gärna att intäkterna används till global fattigdomsbekämpning och klimatfinansiering, men beslut om hur intäkterna ska användas **ska fattas nationellt**.

Till detta förslag fick partimedlemmarna ta ställning varefter det omarbetades enligt nedan och antogs av partistyrelsen.

”Intäkterna ska användas till gröna investeringar, för förnybar energi och hållbara transporter, som stimulerar jobb, främst i fattigare delar av EU. EU ska fatta beslut om hur intäkterna används för dessa syften.”

Den globala fattigdomsbekämpningen har fallit bort.

Att MP nu är för en Tobinskatt som ska tillfalla EU går på tvärs med att partiet i valmanifestet också slår fast att: *EU ska inte ha egen överstatlig beskattningsrätt.*

Möjligen kan MP hävda att eftersom EU:s medlemsländer frivilligt ska ansluta sig till ett system med Tobin-skatt – elva är f n villiga – så får EU i detta fall inte egen beskattningsrätt. Man kommer ändå nära eftersom det knappast kan tillåtas att länder själva väljer vilken nivå på skatten som ska tillämpas och hur länge ett land är bundet av överenskommelsen.

Det andra avsnittet i valmanifestet handlar alltså om

Ett öppet och humant Europa

Vi vill ha ett öppet och humant Europa. Människor ska känna sig välkomna hit oavsett om de kommer för att arbeta, studera, återförenas med sin familj eller söka asyl. Vi står upp för fri rörlighet för människor.

Denna inledande skrivning skulle kunna tolkas som att MP förordar fri invandring till Europa. Det finns flera konkreta punkter där MP i valmanifestet anger hur man vill att immigration ska underlättas. Här ett par exempel:

1. Skapa lagliga vägar till EU för asylsökande. Vi vill ge asylsökande möjligheter att söka asyl och asylvisum på EU:s ambassader.
2. Reformera Dublinförordningen så att en asylsökande prövas i det EU-land där den asylsökande söker asyl i stället för som i dag, det land personen först anlät till.

Visserligen skriver MP att en gemensam flyktingpolitik för hela EU inte får hindra enskilda medlemsstater från att vara mera öppna än vad som krävs av de gemensamma överenskommelserna. Men det finns ingenting i texterna som anger om MP vill behålla begränsningar av invandringen till EU och till Sverige. Och om fri invandring till Sverige innebär att man den vägen kan öppna en port till andra EU-länder.

Mot den bakgrunden har jag ställt frågan till ledamoten Isabella Lövins kontor i Bryssel och fått följande svar:

”Miljöpartiet har en vision om en värld utan gränser, men dit är det i realiteten väldigt långt. I dag arbetar Miljöpartiet för ökad möjlighet för människor att röra sig över gränser, både inom EU och vid EU:s yttre gränser, både vad gäller arbete och asyl av andra skäl...”

I svaren hänvisas till flera exempel i valmanifestet som visar på hur MP vill att EU ska bli mer humant när det gäller flyktingpolitiken. MP vill:

använda EU:s gränskontrollbyrå (Frontex) till att hjälpa människor på flykt och rädda liv i stället för att stänga människor ute.

Var och när EU eventuellt bör hindra människor från länder utanför unionen att komma in vill man inte ange – endast att förslagen inte får tolkas som att MP är för fri invandring annat än som en vision.

MP vill verka för att fler EU-länder ska ge människor utanför unionen möjlighet att arbetskraftsinvandra.

Löner och villkor ska vara lika goda för den som arbetskraftsinvandrat som för andra som arbetar inom samma land.

För ett öppnare EU vill Miljöpartiet:

Verka för stärkta grundläggande fackliga rättigheter på EU-nivå genom att införa ett socialt protokoll i EU-fördraget. På så sätt underordnas inte fackliga rättigheter den ekonomiska friheten.

Detta innebär ett kraftigt stöd för SAP:s och fackföreningsrörelsens åsikt att invandrare vare sig de kommer från ett annat EU-land

eller inte ska ha lika lön för lika arbete. Det ska inte förekomma "lönedumpning". En invandrare ska inte få konkurrera om ett jobb genom att arbeta under avtalsenligt lön.

Det är rimligt att anta att den fria rörligheten för människor inom EU begränsas om invandrare till höginkomstländer inte tillåts arbeta till lägre löner och sämre villkor än vad som "normalt gäller i det land där arbetet utförs." Trots att EU:s utstationeringsdirektiv enligt facket öppnar för lönedumpning så är det endast en procent av arbetskraften i Europa som är utstationerad.

MP:s krav som här sammanfaller med SAP:s skulle i praktiken begränsa den fria rörligheten ytterligare. Det av MP prioriterade arbetet mot diskriminering skulle undergrävas.

Ett andra område där partimedlemmarna fick påverka gällde EU:s möjligheter att straffa medlemsländer som bryter mot mänskliga rättigheter.

För ett öppnare EU vill Miljöpartiet:

Stärka arbetet för mänskliga rättigheter inom EU. Vi vill ge EU fler och starkare verktyg för sanktioner mot ett medlemsland som bryter mot grundläggande krav på demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och skydd för minoriteter. Det kan handla om verktyg som att utdöma böter, att ogiltigförklara diskriminerande lagstiftning eller att göra det lättare att tillfälligt frånta landet rösträtten i EU.

EU kan redan vidta åtgärder mot medlemsstater som bryter mot EU-lagar, men för att exempelvis tillfälligt beröva ett medlemsland rösträtt i ministerrådet (det är där länderna har rösträtt) fordras att samtliga andra medlemsstater är för sanktionen. MP vill öka möjligheten för EU att sanktionera länder som inför exempelvis antihomologar.

EU:s budget

EU:s budget för 2014–2020 omfattar drygt tusen miljarder euro. MP kommenterar inte vare sig budgetens inkomst- eller utgiftssida. Partiet diskuterar inte det lämpliga i att Bryssel avgör hur pengarna

ska användas och fördelas när det exempelvis gäller jordbruksstödet och regionalstödet.

CAP (Common Agricultural Policy) är det stora överstatliga projektet inom EU. För ett parti som kallar sig EU-kritiskt och håller på subsidiaritetsprincipen ter det sig märkligt att ingenting skrivs om den gemensamma jordbrukspolitiken. Även om CAP har reformerats och bantats som andel av EU:s budget är det fortfarande en av de största utgiftsposterna. Hur de resurserna fördelas diskuteras inte.

I avsnittet om jordbruk framhålls att MP vill arbeta för att på sikt nå hundra procent ekologisk matproduktion och att EU därför borde stödja ekologiskt jordbruk. MP vill också arbeta för bättre djurhållning i EU genom att exempelvis begränsa djurtransporter till maximalt åtta timmar. Vidare vill MP stärka konsumentens rätt att veta var livsmedel kommer ifrån och vad de innehåller. Men kostnader och utfall av den förda politiken diskuteras inte.

Samma förhållande gäller det likaledes mycket stora regionalstödet som Bryssel fattar beslut om och fördelar trots att det kan ifrågasättas om inte kunskapen om var stödet skulle göra mest nytta finns på nationell eller ännu lägre nivå.

Till sist

MP är alltfört motståndare till att EU utvecklas i federalistisk riktning men är med i den gröna gruppen som har en federalistisk och överstatlig inriktning. Det är en komplikation för de väljare som vill rösta på ett parti som motsätter sig federalism och mer överstatlighet men som i praktiken kommer att rösta för just det.

Nya Moderaterna

Fyra ledamöter i Europaparlamentet 2009–2014

Gunnar Hökmark

Anna Ibrisagic (slutar)

Christoffer Fjellner

AnnaMaria Corazza Bildt

Gunnar Hökmark toppar listan 2014

I vilket grupp ingår partiet?

Europeiska Folkpartiets grupp EPP

EPP har 274 ledamöter

Ett moderat ja till Europa

Under rubriken **Ansvar och Möjligheter** pekar Nya Moderaterna i 2014 års valplattform inledningsvis ut ”Vägar ur EU:s ekonomiska kris”. Ansvar för sunda statsfinanser är ett ledmotiv som känns igen från inte minst finansminister Anders Borgs argumentation i den inrikespolitiska debatten.

Snart sagt alla svenska partier som ställer upp i EU-parlamentsvalet driver frågor där de menar att Sverige är eller ska vara ett föregångsland. Budskapet är att andra EU-länder och själva unionen bör ta till sig råden för sitt eget bästa. Det gäller i hög grad Nya Moderaterna ity...

Nya Moderaterna vet vilka orsakerna är till den ekonomiska krisen:

1. Långsiktigt ohållbara offentliga finanser med långvariga underskott
2. Svagheter i den finansiella sektorn
3. Konkurrenskraftsproblem, vikande konkurrenskraft
4. Bristande förtroende för myndigheter och institutioner

Och hur man kommer tillrätta med dem.

Vi har vidtagit många viktiga åtgärder inom EU för att råda bot på detta. Vi har enats om en Finanspakt, som ställer krav på regler om budgetbalans i nationell lagstiftning och vi har stärkt Stabilitets- och tillväxtpakten. Det gäller att vi verkligen tillämpar dessa regler, heter det i valplattformen.

När det kommer till deltagande i EU:s i april beslutade bankunion som omfattar euroländerna ställer det statsbärande partiet tydliga krav för frivilligt svenskt deltagande.

Om vi ska delta i gemensamma europeiska system måste statligt övertagande av banker tillåtas på samma sätt som vid bankkriser i Sverige ... Så länge villkoren om att svenska skattebetalare inte ska betala för andra länders bankkriser, möjligheten till högre kapitaltäckningskrav samt rätten till likvärdigt inflytande för icke-eurozonländer inte är uppfyllda kan Sverige inte delta i en bankunion.

Men den moderatledda regeringen har veterligen inte försökt stoppa bankunionen oaktat att den har betydelse också för Sverige och för svenska banker.

Alliansbrodern *Folkpartiet liberalerna* vill att Sverige skall delta i bankunionen på villkor att svenska skattebetalare inte tvingas betala för andra länders bankkriser.

Nya moderaterna intresserar sig för EU:s budget i högre grad än andra svenska partier. EU:s sjuårsbudget motsvarar visserligen bara en procent av EU:s samlade bruttonationalinkomst. I kronor anger man årsbudgeten till 1 250 miljarder vilket motsvarar den svenska statsbudgeten gånger 1,5.

Med tanke på att endast fem procent av EU:s befolkning arbetar inom jordbrukssektorn och att sektorn svarar för endast 1,5 procent av EU:s samlade BNP menar M att jordbruksstödet tar på tok för mycket resurser i anspråk. Det gäller också sammanhållningspolitiken. Valplattformen igen:

I förhandlingarna om nästa EU-budget 2014–2020 lyckades Sverige och andra reforminriktade länder säkerställa att utgifterna för sammanhållningspolitiken och jordbrukspolitiken minskar med cirka sju procent respektive tio procent jämfört med innevarande period.

Det betyder minskningar från 35 respektive 40 procent av EU-budgeten.

De nya moderaterna tar också upp skattefrågan och skriver:

EU kommissionen har vid flera tillfällen föreslagit så kallade EU-skatter, det vill säga att unionen skulle ta ut skatt direkt från medborgarna. Detta är Nya Moderaterna emot.

Alla de 20 svenska ledamöterna tillhör partigrupper i Europaparlamentet.

De svenska moderaterna och kristdemokraterna ingår i EPP-gruppen som sedan 1999 är den största i parlamentet. Även om partipiskan inte viner med samma kraft där som i Sveriges Riksdag så är det uppenbart att den som lägger sin röst på M eller KD också lägger sin röst på EPP. Motsvarande gäller naturligtvis övriga partier.

Liksom det var svårt för Miljöpartiets företrädare att före 2008 arbeta starkt EU-kritiskt i en så EU-positiv miljö som De Grönas grupp kan moderater och kristdemokrater få problem i EPP-gruppen.

För Nya Moderaterna finns frågor där det svenska programmet avviker från eller till och med står i konflikt med EPP:s valmanifest antaget i Dublin i början av mars 2014.

Innan vi går in på det kan det vara av intresse att Moderaternas inställning till den europeiska gemenskapen genom åren och på några centrala områden.

Moderaterna kan härleda sitt *Ja till Europa!* tillbaka till år 1961 då Högern med professor Gunnar Heckscher som ordförande var ivriga förespråkare för svenskt medlemskap. Intresset verkar senare ha svalnat för att åter bli aktuellt under senare delen av 1980-talet.

Den vision av ett Europas Förenta Stater som föresvävat ”grundlagsfäderna” och utvecklats av EPP-gruppens ordföranden ända fram till Wilfred Martens (1994–1999) och Hans-Gert Pöttinger (1999–2007) tycks ha fångat också moderater som Carl Bildt.

I 1991 års valmanifest till riksdagen skrivs **Ja till Europa!** med stora bokstäver.

Vi vill delta i byggandet av den Europeiska Unionen genom en politisk, en ekonomisk och en monetär union.

Det är en tydlig vision om Europa som en motsvarighet till Förenta Staterna. Men den tydligheten återkommer inte i nästa valmanifest. Det skrivs 1994. Då sitter moderaterna i regeringsställning med tre andra borgerliga partier att ta (viss) hänsyn till.

Ett ja i folkomröstningen om svenskt medlemskap var centralt liksom en stark önskan att EU:s utvidgning ska accelerera.

Vi vill att Europeiska Unionen skall vara öppen för alla Europas demokratier.

Men visionen av en ekonomisk och monetär union nämns inte.

Vi vill inte ha en reglerande centralmakt utan ett forum för samarbete på alla de områden där samarbete är eller har blivit en nödvändighet. Valfärdspolitiken avgör vi själva.

Inför riksdagsvalet 1998 har M inga allianskollegor att ta hänsyn till. Nu vill partiet åter vara ”En tydlig röst i Europa”.

Socialdemokraternas passivitet och splittring i Europafrågor skadar Sverige. Sveriges inflytande stärks genom att vi snabbt klargör vår avsikt att snarast möjligt införa euron i Sverige ... Vi vill verka för en stark men avgränsad union.

2002

Socialdemokraternas ointresse och obeslutsamhet i samarbetet kring den gemensamma valutan har gjort Sverige till en randnation i EU.

Partiledaren heter Bo Lundgren. Rösterna är hans men orden Bildts när partiet talar om Sverige som en randstat.

Moderaterna kräver en folkomröstning om euron senast 2003 och blir bönhörda – kanske därför att den socialdemokratiska statsministern Göran Persson under ordförandeskapet i EU våren 2001 verkar ha ändrat inställning till EU-samarbetet i allmänhet och euron i synnerhet.

Moderaterna är i 2002 års valmanifest positiva till arbetet med en EU-konstitution med starka inslag av överstatlighet.

På försvarsområdet förespråkar Moderaterna emellertid inte något gemensamt EU-försvar. Istället förordar partiet ett starkare svenskt försvar och ett svenskt medlemskap i Nato.

2006

År 2006 gick de Nya moderaterna till val som största och ledande partiet bland fyra i en allians som bildats två år tidigare. Valmanifestet är ändå drygt 30 sidor långt. De avsnitt som berör EU är mot den bakgrunden förhållandevis magra. Klimat och energifrågor får dock plats.

Sverige ska aktivt bidra till att nå de gemensamma mål som EU ställer upp, och aktivt verka för att Kyotoavtalet snarast får en fortsättning.

Intressant med tanke på fortsättningen är de Nya Moderaternas inställning senast uttalad av finansminister Anders Borg som inte tror att svenskt jordbruk har en framtid. År 2006 lät det så här:

Ett aktivt jordbruk spelar stor roll för långsiktig tillväxt på landsbygden, och för att stärka allas möjligheter att kunna dra nytta av den moderna landsbygden och av öppna landskap. Därför måste svenskt jordbruk ha stabila konkurrensförhållanden. Det är ett nationellt intresse att Sverige tar till vara de möjligheter som EU:s landsbygdsprogram ger.

Kravet på Nato-medlemskap finns inte längre kvar. Däremot konstateras att Sverige måste ta ett större ansvar i fredsfrämjande operationer.

Det svenska ledningsansvaret för en nordiskbaltisk stridsgrupp inom EU ger oss ett särskilt ansvar.

2010

Inför 2010 års val gick allianspartierna fram med ett gemensamt valmanifest. Där var det svårt att gå in på inbördes partiskiljande frågor kring EU, varför rubriken kom att lyda: **SVERIGE SKA TILLHÖRA KÄRNAN I EUROPA**

Vi vill fortsätta ett aktivt engagemang varhelst de europeiska besluten fattas.

När det gäller ekonomin tar partierna gemensamt fram pekpinnen och skriver:

Bristande ansvar för offentliga finanser hotar återhämtningen i Europa.

Det tidigare engagemanget för euron som svensk valuta hos tre av de fyra allianspartierna har 2010 minskat markant. Det som tidigare måste göras kanske nu inte alls blir av...

Ett eventuellt framtida svenskt inträde i valutaunionen måste föregås av en folkomröstning. Tidpunkten för en sådan måste beslutas av riksdagen. En folkomröstning bör genomföras först efter en bred diskussion där för- och nackdelar på nytt prövas i ljuset av bland annat erfarenheter och utveckling i länderna i och utanför eurosamarbetet.

Men tanke utvecklingen 2013–14 är det värt att notera följande:

Vi vill bygga ut grannskapspolitiken, inte minst det Östliga Partnerskapet.

Sverige och inte minst utrikesminister Bildt har varit mycket engagerad i EU:s närmande till länder som tidigare utgjort delrepubliker i Sovjetunionen. De realpolitiska riskerna har fram till november 2013 bedömts som små i förhållande till de möjligheter som ett framför-

handlat associationsavtal tycktes skapa. Att riskerna av ett närmande till Ukraina var stora blev uppenbart vintern 2013–14.

EU är naturligtvis överstatlig till sin natur. Men subsidiaritetsprincipen är också grundläggande, även om det finns skilda tolkningar av vad den innebär. Den som finner att exempelvis penningpolitik, finanspolitik, utrikes- och försvarspolitik hör hemma på den högsta beslutande nivån finner säkert att EU bör utvecklas mot ett Europas Förenade Stater.

Då är vi tillbaka till **Ansvar och Möjligheter** - valplattformen inför den 25 maj 2014 och EPP:s valmanifest från mötet i Dublin i början av mars 2014.

På båda hållen har man noterat en växande och för de etablerade partierna oroande misstro mot EU och dess institutioner i många medlemsländer. Mot den bakgrunden betonar EPP att kriserna inom unionen inte är EU:s fel.

The European Union is the solution to the crisis, not the cause.

På båda hållen betonas subsidiaritetsprincipen mer än tidigare.

The EU has to be bigger on the big things and smaller on the small things. Det är så EPP uttrycker saken.

Nya Moderaterna 2014 slår fast:

Subsidiaritetsprincipen innebär att makten över besluten ska ligga på rätt nivå ... EU ska endast vidta åtgärder när dessa är mer effektiva än de åtgärder som kan vidtas på nationell, regional eller lokal nivå ...

EU är som bäst när unionen lyckas omvandla över två dussin hinderande regelverk och avskaffa över 100 000 nationella lagar till ett gemensamt främjande regelverk.

Det finns något av å ena och andra sidan i förhållande till den ofta hyllade – men inte konsekvent tillämpade – subsidiaritetsprincipen.

När det gäller euron har Moderaterna ivrat för ett snabbt svenskt medlemskap i EMU. Nu är partiet alltså tveksam och garderad:

Nya Moderaterna är i grunden positiva till en gemensam valuta inom EU ...

Vi anser att ett svenskt eurointräde endast kan bli aktuellt inom ramen för ett välskött eurosamarbete, där de länder som delar den gemensamma valutan följer de finanspolitiska ramverken och bedriver en ansvarsfull ekonomisk politik ...

Om det folkliga stödet för euron ökar och består över en längre tid samt om det finns en bred samsyn i Sveriges riksdag om ett eurointräde är Nya moderaterna redo att åter aktualisera frågan om ett eurointräde.

Men det multinationella partiet EPP har en helt annan syn:

EPP believes that the euro is a reliable currency that assures political stability and makes us more competitive internationally.

EPP will reform financial markets so that all banks in the EU follow the same rules ...

Här går alltså Nya Moderaternas politik på tvärs med EPP i två centrala frågor.

EPP strävar – i motsats till de Nya Moderaterna – mot en starkt sammanhållen politisk union, låt vara med uttalad respekt för subsidiaritetsprincipen.

Sharing the same currency in the euro area requires closer coordination on national budgetary and economic strategies. A strong EU is also key to creating a successful security policy, protecting our citizens at home and our interests around the world. Above all, a strong EU is the best answer to the challenges of the 21st century. Therefore, the EU must become a genuine Political Union ...

The long-term political goal of the EPP is that the EU and the Euro area should eventually converge.

EPP strävar alltså mot att EU ska bli en genuin politisk union vilket måste betyda gemensam finanspolitik och beskattningsrätt för gemenskapen. Det är inte vad de Nya Moderaterna säger sig sträva mot.

I avsnittet om Folkpartiet hänvisas till en icke bindande omröstning om EU-skatt som ägde rum i Europaparlamentet i mars 2013. Medan de moderata och den kristdemokratiske ledamoten i EPP-gruppen röstade emot var den helt överväldigande majoriteten för någon form av EU-skatt exempelvis i form av moms.

På försvarsområdet går EPP långt.

In the next five years, the EU must undertake much more serious efforts to pool and share its Member States' defence capabilities ...

In the long term, there should be regular formal Council meetings on European defence, a solid European industrial basis for defence and technology, and standby forces under EU command.)

De Nya Moderaterna visar inte samma intresse som de "gamla" för försvarsfrågan och har i 2014 års valplattform inte med det området. Men att döma av den politik som förs kan svensk militär delta i fredsoperationer tillsammans med andra EU-länder. Men att som EPP förorda en gemensam försvarspolitik med en gemensam europeisk försvarsindustri och militära förband under EU-kommando har inte varit de Nya Moderaternas melodi.

Piratpartiet

Två ledamöter i Europaparlamentet 2009–2014

Christian Engström

Amelia Andersdotter

Christian Engström toppnamn i valet 2014

I vilket grupp ingår partiet?

Gruppen De gröna/Europeiska fria alliansen

G/EFA har 58 ledamöter

Med molnet i fokus

Demokratin i EU fungerar dåligt idag.

Det hävdar Piratpartiet (PP) i sitt valmanifest inför EU-parlamentsvalet 2014.

Komplicerade beslutsvägar ger orimligt stort inflytande åt icke folkvalda tjänstemän och lobbyister. De direktvalda politikerna har för lite inflytande, och ministrar kan efter rådsmöten alldeles för lätt skylla på varandra och glömma sitt ansvar inför de egna väljarna.

I 2004 års val till Europaparlamentet hade Junilistan överraskat många bedömare genom att komma från "ingenstans" och erövra tre av de då 19 svenska mandatet i parlamentet. I valet 2009 halkade listan ner från 14,5 procent av rösterna till 3,6 och blev utan mandat.

Istället var det en annan nykomling som överraskade. Med dryga sju procent av rösterna knep PP ett mandat, för att 2011 tilldelas ännu ett då Europaparlamentet fick fler medlemmar i enlighet med Lissabonfördraget.

Personer som kopierar upphovsrättskyddat material kallas i hackarkulturen för pirater. De opererar inte på havet utan i molnet. Det var som sådana virtuella pirater som partiet 2006 hissade svart segel. Den svarta färgen byttes senare till "piratlila" vilket markerar att piraterna varken tillhör den röda vänstern eller den blå högern.

Vind i seglen blev det i samband med en polisrazzia mot webhotellet PRQ som skulle leda till åtalet mot *The Pirate Bay* den 31 maj 2006. Men stormen mojnade innan riksdagsvalet på hösten det året och PP fick inte ens en procent av rösterna. Ingen skulle då ha förutspått framgången i EU-valet knappa tre år senare. Men våren 2008 debatterades FRA-lagen. På hösten lade regeringen en proposition om den kontroversiella Ipred-lagen. När så rättegången mot *The Pirate Bay* inleddes i februari 2009 och domen blev fällande kunde PP rida på en våg av protester från unga *Pirate Bay*-sympatisörer. Det tog partiet in i Europaparlamentet med 7,1 procent av rösterna. I riksdagsvalet 2010 föll PP åter tillbaka och fick under en procent av rösterna.

År 2009 hade PP ingen åsikt om det var bra eller dåligt att Sverige är medlem av EU. Av det drog man följande slutsats:

Men när vi nu är med i EU, då har vi rätt att kräva att det ska vara demokratiskt, transparent och någorlunda vettigt. Det är EU inte idag, och det är den underliggande orsaken bakom det mesta av det elände vi ser komma från Bryssel idag ...

Det är hela tiden nya integritetskränkande förslag som kommer farandes från Bryssel: teledatalagringen, ACTA, Framtidsgruppen, avstängningen av fildelare från internet etc.

Med tanke på att PP så hårt kritiserade det demokratiska underskottet kan man notera att partiet inför valet 2009 inte klargjorde för väljarna

vilken partigrupp i Europaparlamentet som man ämnade söka sig till.

Men PP var öppna med att det skulle köpslås. Den partigrupp som kunde ansluta sig till PP:s ställningstaganden i frågor som fanns på partiets plattform skulle i princip få PP:s röst i alla andra sammanhang. Därmed blev PP:s MEP – från år 2011 utökat med en till – medlemmar i den EU-positiva *Gruppen De Gröna* där också Miljöpartiet hör hemma.

Partiet har på så sätt fått en inflytande trots att det alltså endast representerats på två av mandatperiodens 766 platser – platser som efter valet 2014 kommer att reduceras till 751.

Att handelsavtalet för att bekämpa varumärkesförfalskning stoppades 2011 kan i viss utsträckning tillskrivas PP. Som PP såg saken skulle the Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA) ha minskat friheten på nätet, ökat tullens möjligheter att i datorer och mobiler söka efter olagliga nedladdningar och gett film- och musikindustrin än fler rättigheter i jakten på fildelare. PP:s ledamot Amelia Andersdotter var föredragande för frågan i Industriutskottet och personligen mycket drivande. Men det finns många som vill ta åt sig "äran" av den segern. Den socialdemokratiska gruppen S&D, parlamentets näst största, räknar det som en av sina förnämsta skalper under mandatperioden och skriver i sitt "Alternative vision for a progressive Europe":

Our group was the first to voice its concern about the way the controversial trade agreement was secretly negotiated ... We realised the dangers ACTA posed and the very real way this would have changed the way we use the internet ...

Oavsett äran är Andersdotters insats ett exempel på hur expertis och koncentration på ett partis hjärtefrågor kan leda till framgång i Europaparlamentet på ett sätt som är hart när omöjligt i exempelvis den svenska riksdagen.

Nu finns ett nytt förslag till avtal mellan EU och USA (TTIP) som tros innehålla ökat skydd för patent- och upphovsrättsinnehavare. Det vill PP i så fall vara med om att bekämpa.

PP har fått den gröna partigruppen att anta PP:s åsikter i upphovsrättsfrågor med radikalt kortade skyddstider och att fildelning för eget bruk ska vara laglig.

PP har också uppmärksammats för sitt arbete när det gäller att minska de mycket höga avgifterna för mobiltelefoni och mobilsurfande vid utlandsresor.

I den frågan har parlamentet röstat i för PP önskvärd riktning men ministerrådet har ännu inte sagt sitt så vi vet inte vilken utgången blir.

Inför valet 2014 vill PP att modern informationsteknik ska användas för att öka insynen i beslutsprocesserna på relevanta nivåer.

Medlemsländernas parlament måste få bättre insyn i förhandlingarna i ministerrådet, så de kan utkräva ansvar av sina ministrar ...

EU är den enda politiskt och ekonomiskt tunga aktör som inte är uppbyggd av en egen säkerhetstjänst. EU kan därför med rätt politiker i spetsen vara en viktig motkraft mot övervakningsivrare och säkerhetstjänster, som gör allt tydligare försök att bestämma spelreglerna på internet. Men då måste inriktningen på EU:s politik ändras. Datalagringsdirektivet och IPRED (som ger upphovsrätsindustrin rätt att spionera på människors internettrafik) måste upphävas.

Den 8 april 2014 kunde PP notera en stor framgång för sin linje. Då förklarade nämligen EU-domstolen i Luxemburg datalagringsdirektivet för ogiltigt. Detta fick samma dag som konsekvens i Sverige att Post- och telestyrelsen (PTS) meddelade att man inte skulle ingripa mot operatörer som inte lagrar data. Det betyder att mobil- och bredbandsoperatörer kan sluta lagra data.

Vidare utlovade EU-kommissionen genom kommissionär Cecilia Malmström ett löfte att Sverige skulle återfå de böter om tre miljoner euro som staten tvingats betala därför att regering och riksdag inte inom angiven tid antagit direktivet som svensk lag.

PP vill inte kallas enfrågeparti utan för ett fokusparti. Christian Engström har med en blinkning kallat sitt PP för ett tre-frågeparti. Partiet går till val på frågor inom det område där man anser sig ha

stor kompetens. Utanför dessa områden är PP öppet och deklarerat röstboskap som den gröna gruppen i Europaparlamentet förfogar över. Det har lett till att den i många sammanhang EU-kritiske Engström röstat för att EU ska ha beskattningsrätt. Är det på allvar eller är det på låtsas?

I en debatt berättade Engström att valet av partigrupp år 2009 stod mellan den gröna gruppen och den liberala gruppen ALDE.

– Nu röstar jag emot kärnkraft. Hade vi gått med i ALDE hade jag röstat för.

Socialdemokraterna

Sex ledamöter i Europaparlamentet 2009–2014

Marita Ulvskog

Jens Nilsson

Anna Hedh

Olle Ludvigsson

Åsa Westlund (slutar)

Göran Ferm (slutar)

Marita Ulvskog är toppnamn i valet 2014

I vilket grupp ingår partiet?

Gruppen Progressiva förbundet av socialdemokrater och demokrater
S&D har 194 mandat

Jobben är vårt allt

Fredsarbetet i fredsprojektet EU är vad flertalet partier betonar först och främst inför val till Europaparlamentet. De svenska socialdemokraterna går förbi alla dylika högtidligheter. Med 26 miljoner arbetslösa, varav 6 miljoner är unga, i EU går SAP rakt på rödbetan och sätter jobben först i valplattformen.

Full sysselsättning är socialdemokraternas övergripande politiska mål. Skapandet av fler jobb och aktiva insatser mot arbetslösheten går för oss före allt annat. Jobben ska sättas främst i politiken. Vi socialdemokrater

tänker vidta de åtgärder som krävs för att bryta arbetslösheten och få fler människor i arbete – i Sverige och i Europa.

Även om ingenting sägs om vari sysselsättningen ska bestå låter det som en gigantisk uppgift, möjligen tempererad av ett löfte i den svenska valrörelsen att en socialdemokratiskt ledd regering ska se till att Sverige har den lägsta arbetslösheten i Europa år 2020. Då får det inte gå extremt bra för länder som idag har lägre arbetslöshet än Sverige.

Socialdemokraterna är långt ifrån ensamma om att inför valet i maj betona den svenska förträffligheten och möjligheten för andra att ta intryck och bättra sig. Skillnaden är möjligen att SAP, länge det statsbärande partiet i Sverige, har en längre erfarenhet på området än andra låt vara att de Nya Moderaterna knappat in ordentligt på försprånget.

Socialdemokratin har verkat internationellt i över ett sekel samtidigt som SAP alltsedan andra världskriget ändå hållit styvt på att Sverige ska förbli alliansfritt i fred och neutralt i krig. Med en sådan neutralitetspolitik ansåg det nästan ständiga regeringspartiet att det var säkrast att hålla den framväxande europeiska gemenskapen EEC på armlängds avstånd. Den 22 augusti 1961 talade statsminister Tage Erlander i Stockholms Folkets Hus. Det kalla kriget hade då nått frys-punkten med Berlinmurens uppförande. Men sex krigströtta länder höll på att utveckla en fastare sammanslutning sig emellan. Erlander hade studerat projektet och för sin och Sveriges del dragit slutsatsen:

Regeringen har... kommit fram till att ett svenskt medlemskap i sexstatsmarknaden enligt Romavtalet såsom detta för närvarande föreligger icke går att förena med neutralitetspolitiken ...

Ett accepterande av handelspolitiken för Sveriges vidkommande skulle därför kunna få vittgående konsekvenser och medföra att Sverige på detta område inte längre kan föra en självständig politik.

Det hördes andra tongångar från Folkpartiet och Högern. De verkade rentav lockade av en anslutning till EEC. Men det båtade föga.

Sverige, som 1960 erhållit medlemskap i den Europeiska frihandelsorganisationen *Efta*, skulle förbli vid den lästen även sedan Danmark och Storbritannien 1973 lämnat Efta och ingått i EG. De borgerliga regeringarna 1976–82 tog inga initiativ heller.

Olof Palme må ha hyst varma känslor för gemenskapen men hans parti var inte moget att ta steget så länge det kalla kriget bestod. I partiprogrammet från 1990 finns bara vaga tecken på vad som komma skulle. Socialdemokratin ville som alltid bidra till att utveckla Förenta Nationerna, men partiprogrammet nämner inte någon annan multi-nationell organisation vid namn. Ändå finns en försiktig antydning i följande formulering:

Det västeuropeiska samarbetet bör utvecklas så, att det stärker medborgarnas delaktighet i den demokratiska beslutsprocessen och att fackföreningsrörelsen får förbättrade möjligheter att påverka de transnationella företagen ...

Det ekonomiska samarbetet bör kompletteras med en social och miljömässig dimension. Sverige kan också medverka i integrationsarbetet och bidra med erfarenheter av insatser för full sysselsättning, för strukturomvandling under socialt acceptabla former samt för en god arbetsmiljö och yttre miljö. Socialdemokratin är beredd att pröva nya former för löntagarnas inflytande i samband med det svenska näringslivets gränsöverskridande och att också ställa bestämda krav på de företag som kommer från andra länder för att verka på vår arbetsmarknad.

Detta är i grunden den Europapolitik som socialdemokraterna vill driva också 2014 med jobbskapande efter svensk modell och med en social och miljömässig dimension.

På hösten 1990, då de ekonomiska kriserna tornade upp sig, kungjorde statsminister Ingvar Carlssons regering att man ämnade ansöka om svenskt medlemskap i EG. Formellt skedde det 1 juli 1991. Efter valet fick den nytilträdde Bildt-regeringen överta ansvaret för förhandlingarna.

Socialdemokraterna var djupt splittrade inför EU-folkomröstningen hösten 1994. Detta trots att partiet gått segrande ur det årets riksdagsval.

Marita Ulvskog, förstanamnet och ledare för socialdemokraternas EU-kampanj 2014, var stark motståndare till svenskt medlemskap i EU. Den gången var hon på den förlorande sidan. Men när väljarna hösten 2003 skulle rösta om svenskt medlemskap i EMU fanns hennes nej-röst på den segrande sidan. Förlorare var dåvarande statsministern Göran Persson, som under sin tid som EU-ordförande våren 2001 "kommit ut" som stark euroförespråkare. Den linjen håller han fast vid trots att hans parti inte längre delar den.

I valet 2009 fick socialdemokraterna knappa 25 procent av rösterna. Det är lågt jämfört med vad SAP når upp till även i svaga riksdagsval.

Med förhållandevis höga opinionssiffror inför riksdagsvalet ställer kampanjledare Jan Larsson ändå inte upp högre mål i år än 25 procent jämfört med målet 35 procent i riksdagsvalet. Att kakan skall delas av fler partier är en förklaring till de förhållandevis blygsamma förväntningarna.

En annan är en uttalad strävan att hålla budskapen till väljarna inom ramen för Europaparlamentets kompetensområden. Skolfrågor, som S debatterar flitigt inför riksdagsvalet, ska exempelvis inte tas upp inför EU-valet eftersom de inte hör hemma i Bryssel. Att inte driva inrikespolitiska "vinnarfrågor" är logiskt riktigt men innebär valtaktiska risker.

Risikfritt är emellertid att så fort det blir möjligt att rösta mana på sina soffliggare. Det som hägrar är utsikterna att S&D kan passera den huvudsakligen kristdemokratiska partigruppen EPP som sedan 1999 varit Europaparlamentets största. Därmed skulle parlamentets socialdemokratiska talman Martin Schultz bli vald till den mäktiga EU-kommissionens ordförande.

Men för att sådana – i och för sig realistiska – drömmar ska gå i uppfyllelse gäller det för kandidaterna att ha ett lockande program att falla tillbaka på.

Liksom andra partier bekänner sig socialdemokraterna till subsidiaritetsprincipen. Det görs oftare, om än ej klarare, i tider då den allmänna opinion i Sverige, liksom i flertalet andra medlemsländer, anlägger ett större mått av EU-skepsis, mycket beroende på de kriser som drabbat Europa sedan 2007.

Ett väl fungerande EU med en gemensam inre marknad kan bidra till fler jobb, bättre klimat och starkare utveckling. Men det kräver att EU arbetar med rätt saker, på rätt sätt. Så är det inte alltid idag. Många beslut om vår framtid lämpar sig inte att tas i Bryssel. Beslut ska bara tas i EU när det tillför ett mervärde och förbättrar medborgarnas situation.

Att EU ska arbeta med rätt saker på rätt sätt är inte helt klagörande. SAP är klarare över vad EU *inte* ska göra.

EU ska inte utveckla ett europeiskt gemensamt försvar.

EU ska inte ha egen beskattningsrätt.

Knappt är detta fastslaget förrän SAP förordar "en fungerande bankunion" och dessutom att "en skatt på finansiella aktiviteter prövas". Mot den bakgrunden kanske en socialdemokratiskt ledd regering ansluter Sverige till den nu beslutade bankunionen som omfattar euroländerna men som utomstående EU-länder frivilligt kan ansluta sig till.

Det framgår inte om SAP vill att pengarna från en transaktions-skatt eller s k Tobin-skatt skall disponeras av EU eller i sin helhet av medlemsländerna. I det förra fallet är partiets budskap heltäckande – nämligen både uttalat för och uttalat emot att EU får egen beskattningsrätt.

EU ska inte kunna påverka svenska kollektivavtal och inte ha synpunkter på vare sig Systembolaget eller det svenska spelmonopolet.

EU ska inte påverka medlemsländernas sätt att bygga upp sin välfärd. Skolan, sjukvården och omsorgen organiserar vi bäst i Sverige...

Medan det finns skyldigheter för kandidatländer att leva upp till EU:s krav på demokrati, yttrandefrihet och rättssäkerhet kan SAP

konstatera att medlemsländer tillåts åsidosätta dessa rättigheter. Socialdemokraterna vill ställa syndarna till svars genom att bötfälla dem. Bötfällda ska också de länder bli som bryter mot EU:s miljö- eller budgetregler.

Den ”sociala dimension” som nämns i 1990 års partiprogram lever vidare i dagens krav.

Ett socialt protokoll för trygga jobb. Vi kräver att EU i nästa fördrag inför ett socialt protokoll som skyddar de fackliga fri- och rättigheterna.

Till detta kommer krav på lagstadgad rätt att vidta fackliga stridsåtgärder över gränserna.

Socialdemokraterna vill eller säger sig vilja stödja de fria rörligheterna inom EU. Det gäller inte minst den fria rörligheten för personer. Samtidigt ser den friheten ut att kollidera med partiets och fackföreningsrörelsens kamp för kollektivavtalen och mot att folk utifrån kommer in på svensk arbetsmarknad och ”dumpar” lönerna.

Lika lön för lika arbete enligt lagar och avtal i arbetslandet är en princip som ska gälla i hela Europa.

Vi ska inte konkurrera med låga löner och sämre villkor – vare sig i Sverige eller EU, heter det i avsnittet om rättvisa spelregler och trygga jobb i valplattformen.

Att ”vi” inte ska konkurrera med låga löner implicerar att andra skulle kunna göra det. Men så är inte fallet enligt SAP – åtminstone inte i Sverige.

Här kommer alltså den känsliga frågan om det så kallade *utstationeringsdirektivet* som reglerar på vilka villkor utländska företag kan komma in med egen arbetskraft i ett land som Sverige.

Utstationeringsdirektivet måste ändras så att facken kan kräva de avtal och villkor som gäller på svensk arbetsmarknad. Det ska även gälla all lagstiftning som reglerar arbetskraftsinvandring från länder utanför EU, exempelvis vid säsonganställning.

En ändring av utstationeringsdirektivet i enlighet med SAP:s önskemål blir bara möjlig om partiets grupp S&D ställer upp på kraven. Så har det inte varit hitintills och det finns inte med på gruppens agenda.

När det gäller klimatmålen vill SAP, i likhet med MP, V och C, driva på för att EU – ensidigt om så krävs – ökar på åtaganden för minskning av CO₂-utsläpp med 30 istället för 20 procent till 2020 mätt från år 1990.

Sedan FN:s klimatpanel i slutet av mars kommit med en ny och än mer oroande rapport kan man vänta att SAP och flera andra partier skärper sina krav på utsläppsminskningar ytterligare. EU-kommissionen har föreslagit att ett nytt mål för EU bör vara utsläppsminskningar på 40 procent fram till 2030. Men kommissionen har denna gång inte satt upp andra bindande mål för exempelvis andelen förnybar energi. Det kan verka logiskt med tanke på att det är utsläppen som är boven i dramat. Här kan man ändå vänta att socialdemokraterna i sitt valmanifest för fram liknande krav som MP, V och C redan gjort.

SAP vill verka för en mindre och grönare jordbruksbudget och fortsätta en kamp mot överfiskning som inletts under den gångna mandatperioden.

SAP vill att EU och USA så snart som möjligt enas om ett frihandelsavtal. Det är en fråga som S&D också driver. Problemet är att de två stormakterna ser mycket olika på genmodifierade grödor, vaccinerade djur och en rad känsliga sociala rättvisefrågor som inte minst SAP kommer att ha svårt att blunda för.

Det som här beskrivits är ställningstaganden som SAP har gjort i valplattformen inför Europaparlamentsvalet. Valmanifestet har aviserats komma först tre veckor före valet den 25 maj och kan som sagt väntas innehålla bindande krav på en hög andel förnybar energi samt långtgående krav på energieffektivisering fram till år 2030.

Jobben ska sättas främst i hela politiken, heter det i valplattformen.

Frågan är om det ska visa sig hållbart också i valmanifestet.

Sverigedemokraterna

Inga ledamöter i Europaparlamentet 2009–2014

Kristina Winberg toppar listan

Nej till EU i nästan alla former

Sverigedemokraterna (SD) är ett starkt EU-kritiskt parti som verkar för att Sverige lämnar unionen. Partiet vill i det syftet omförhandla EU-medlemskapet följt av en folkomröstning. I väntan på en sådan vill partiet att en demokratikommission tillsätts som utvärderar ”effekterna på den svenska demokratin av det minskade folkliga inflytandet.”

Då det enligt SD vill till en grundlagsändring innan ett svenskt utträde kan ske vill partiet verka för att ”EU skrivs ut ur grundlagen” i väntan på en folkomröstning.

Dessa inledande och grundläggande krav i partiets EU-plattform (2013-11-06) riktas rimligen till regering och riksdag eftersom det är den svenska statsmakten som kan fatta besluten och inte Europaparlamentet.

Sedan Lissabonfördraget trätt ikraft 2009 grundlagsfästes det svenska medlemskapet 2010. Dessförinnan kunde lagen (1994:1500) i anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen upphävas med sedvanlig enkel majoritet i Sveriges Riksdag.

Sverigedemokraterna har en förhållandevis kort men ändå turbulent historia. SD grundades år 1988 som ett nationalistiskt parti. En

del av de tidiga förgrundsgestalterna hade verkat i organisationer som *Sverigepartiet* och *Bevara Sverige Svenskt (BSS)* och även i det nazistiska *Nordiska Rikspartiet*.

Den nuvarande partiledaren Jimmie Åkesson, vald 2005, har under inre stridigheter sökt fjärma partiet från ett brunt förflutet. Det har inte varit helt lätt att nå acceptans för detta internt och erkännande externt. Det har ändå medverkat till att SD med 5,7 procent av rösterna i valet 2010 tog plats med 20 ledamöter av 349 i Sveriges Riksdag. Här förekom ingen stödöstning. Samtliga etablerade partier i riksdagen deklarerade att de inte ämnade samarbeta med ett sådant parti. Inget organiserat samarbete har veterligen bedrivits, vilket inte hindrat att SD kunnat utnyttja sin vågmästarposition i ett parlament där regeringen saknar egen majoritet. Det har inte enbart skett vid omröstningar i kammaren utan genom att regeringen inför hotande nederlag avstått från att lägga fram propositioner.

Förutom krav riktade till de svenska statsmakterna har SD i sitt valmanifest inför Europaparlamentsvalet en rad andra krav och förslag som det åtminstone finns teoretiska möjligheter att verka för i det parlamentet. Partiet hoppas att minst en av dess kandidater ska räknas bland Europaparlamentets då 751 MEP-are under mandatperioden 2014–2019. Vid valet 2009 ställde SD också upp men nådde inte över fyraprocentsspärren. Våren 2014 tyder opinionsundersökningar på att partiets utsikter att vinna minst ett mandat är goda. En osäkerhet är att ett starkt EU-negativt parti, ett parti med EU-negativa sympatisörer kan ha svårt att mobilisera sin väljare att delta i valet.

För alla partier som också kandiderar till riksdagen är det naturligtvis av stor betydelse att inledningsvis nå framgång i valet till Europaparlamentet. Det gäller i särskilt hög grad för SD.

Den som överväger att rösta på partiet i EU-valet har naturligtvis valplattform och uttalanden att gå efter. Eftersom SD i händelse av en valframgång skulle bli nykomling i Europaparlamentet finns ingen historia att repliera på. Dessutom saknas i skrivande stund något besked om vilken politisk grupp SD kan väntas tillhöra i parlamentet.

Den gruppen kanske bildas först efter valet.

Dagens Industri har rapporterat att SD är ”på väg att ansluta sig till högerextrema *Nationella Fronten*” (DI 10/3) men uppgiften som nått spridning har dementerats på partiets hemsida. Där sägs det att SD istället vårdar sin relation med *Dansk Folkeparti*.

För att över huvud taget få möjlighet till inflytande måste en MEP tillhöra en politisk grupp. För att bilda en politisk grupp krävs att minst 25 ledamöter från en fjärdedel av medlemsstaterna – i nuläget sju länder – sluter upp.

Att sitta bland de grupplösa innebär svårigheter. De får exempelvis inte det ekonomiska stöd som grupperna får för att finansiera ett eget sekretariat. Deltagande i en grupp ger ökad talartid och möjlighet att delta i utskottsarbete.

Det har hänt tidigare att nya partier inte före valet kunnat redovisa vilken grupp de förväntade sig att ta plats i. Det gällde Junilistan 2004 och Piratpartiet 2009. Det senare deklarerade dock i förväg att man tänkte kohandla med ett par partigrupper. I utbyte mot att anta PP:s ståndpunkt i partiets hjärtefrågor kunde partigruppen påräkna piraternas stöd i övriga frågor.

Något liknande förslag har inte framförts från SD-håll. Därmed är det valplattformen och partiledningens uttalanden och debatter som väljarna har att utgå ifrån.

Flera av de svenska partierna tar avstånd från den tendens till ökad överstatlighet och strävan mot *ett Europas Förenade Stater* som man tycker sig se. SD går längst i avståndstagande när man i inledningen till valplattformen skriver:

Sverigedemokraterna anser (dock) att mellanstatligt samarbete, det vill säga samarbete mellan suveräna nationalstater, är fullt tillräckligt.

Inom det ekonomiska området finns viljeyttringar som liknar andra partiers men som är mer långtgående.

SD säger bestämt nej till svenskt medlemskap i EMU med motiveringen att Sverige gynnas av att bedriva en självständig penningpolitik.

Även om Sverige inte är med i den våren 2014 beslutade bankunionen vill SD att den avvecklas. Medan andra svenska partier vill banta jordbruksstödet vill SD avveckla det och istället införa ett svenskt gårdsstöd. Partiet vill också avveckla EU:s stödmekanismer. Liksom flertalet andra partier motsätter sig SD förslag om att EU ska få beskattningsrätt.

SD säger sig vilja verka för ekonomiskt försvarbara klimatsatsningar i EU. Men partiet tycks mena att det finns få satsningar som är sådana.

EU och Sverige är redan idag klimateffektiva ekonomier sett till BNP per utsläpp. Det finns därför anledning att ifrågasätta behovet av att EU och Sverige ensidigt skulle göra åtaganden om utsläppsminskningar. Störst klimatnytta per investerad krona uppnås genom åtgärder i utvecklingsländer ...

Investeringar i klimatsatsningar av produktion och energiframställningar bör ... företrädesvis ske i de länder som är de största klimatbovarna.

Det politikområde som SD byggt upp sin profil kring är flykting- och arbetskraftsinvandring. Av flera skäl vill SD starkt begränsa invandringen i första hand från länder utanför EU men också inom unionen. Ett skäl som anges är vad man betecknar som ökad otrygghet.

Återinför gränskontroller vid landets gränser i mån av behov ... För att skydda våra medborgare och andra från människohandel, inbrott, droger och hitrest brottslighet vill vi se ett återupprättat gränsskydd.

SD menar att mellanstatligt samarbete räcker för att bekämpa den transnationella brottsligheten men ser ändå gärna att ett gemensamt organ som Frontex stärks.

Då Europa framöver kommer att vara en attraktiv plats att smuggla in illegala varor och illegala invandrare ser vi även att ett framtida mellanstatligt samarbete inom ramen för Frontex, EU:s organ för kontroll av de yttre gränserna, är viktigt. Frontex bör därför stärkas i syfte att kontrollera Europas yttre gränser.

I den mån som andra svenska partier vill se en förstärkning av Frontex så betonas inte uppgiften att bevaka gränserna utan snarare

att bevaka att flyktingar som söker en fristad behandlas korrekt och i förekommande fall räddas till livet. Den bevakningsuppgift som SD vill förstärka återfinns dock i exempelvis EPP: s valplattform.

SD säger nej till en gemensam EU-styrka men ja till svensk upprustning av försvaret.

Trots att Sverigedemokraternas sikte är inställt på utanförskap när det gäller EU har partiet bestämda åsikter om EU:s utvidgning.

Så länge Sverige är en del av EU påverkas vi också av de medlemsstater som ingår i EU. Dels genom transfereringar till fattigare länder som Sverige betalar genom EU-avgiften, dels genom att vi påverkas av beslut som tas av EU:s medlemsstater och dels genom migration mellan EU:s medlemsstater.

Mot den bakgrunden kritiserar EU:s "utvidgningsiver" när det gäller vad man ser som ekonomiskt eftersatta och/eller från Sverige kulturellt avvikande länder. Förhandlingarna med Turkiet vill SD se avbrutna. Albanien och andra länder i regionen tycks inte heller passa.

När det gäller migration intar SD en position som stämmer överens med vad LO och Socialdemokraterna driver. SD vill nämligen riva upp utstationeringsdirektivet som ger företag rätt att utstationera sin personal i andra medlemsländer. Detta är i och för sig bra, menar SD, men det måste ske på villkor att företagen följer inhemska avtal och regelverk och betalar skatt i det land företaget gästar.

SD vill föga överraskande verka för minskad arbetskraftsinvandring lika väl som minskad flyktinginvandring.

Däremot är SD – i likhet med flera partigrupper i Europaparlamentet – öppen för mottagning av högkvalificerad arbetskraft. EU:s Blue Card- system för arbets- och uppehållstillstånd för denna kategori vill SD stödja förutsatt att det tillämpas strikt.

Den fria rörligheten för personer, som många ser som den viktigaste av EU:s fyra friheter, vill SD begränsa. Den generella rörligheten bör justeras på så vis att EU-medborgare kan vistas i annat medlemsland i upp till en månad istället för nuvarande tre, utan att ansöka om tillstånd därtill.

Vänsterpartiet

En ledamot i Europaparlamentet 2009–2014

Mikael Gustafsson

Malin Björk toppar listan 2014

I vilket grupp ingår partiet?

Gruppen Europeiska enade vänstern/Nordisk grön vänster
G/EFA har 58 medlemmar

Inga fler ja-sägare till Bryssel!

Vänsterpartiet arbetade på nej-sidan inför folkomröstningen 1994 om svenskt medlemskap i EU. Partiet har sedan dess – med större eller mindre iver – verkat för att Sverige ska lämna EU. Inför folkomröstningen om euron 2003 stod partiet enhälligt och aktivt på nej-sidan.

Vänsterpartiets inställning till EU och till europeiskt samarbete finns beskrivet i partiprogrammet antaget vid partiets 35:e kongress, 19–22 februari 2004. Det har senast reviderats vid den 39:e kongressen, 5–8 januari 2012. Det partiprogrammet plus ett uttalande inför EU-valet antaget av partistyrelsen den 8 februari 2014 sammanfattar partiets ställningstaganden inför valet den 25 maj. Uppmaningen till väljarna lyder: Skicka inte fler ja-sägare till Bryssel! Något valmanifest kommer enligt uppgift från partihögkvarteret inte att presenteras.

Medan exempelvis miljöpartiet tonat ner sin kritik av EU och

sedan 2008 inte längre verkar för att Sverige skall lämna unionen har Vänsterpartiet gått i motsatt riktning. Det kan illustreras med följande ur partiprogrammet

Vi respekterar resultatet i folkomröstningen 1994 men har inte skäl att ändra vår principiella ståndpunkt. Sedan dess har unionens negativa inslag förstärkts drastiskt, något som aldrig underställts en folkomröstning i Sverige.

Vänsterpartiet verkar därför för att Sverige ska lämna EU. Vår EU-kritiska position gör det än viktigare att verka för vänsterpolitik i Europa och för EU:s demokratisering såväl parlamentariskt som utomparlamentariskt. Inom EU arbetar vänsterpartiet därför för att överstatliga organ som EU-kommissionen, EU-domstolen och Europaparlamentet ska avskaffas eller dramatiskt omformas. Sociala och demokratiska rättigheter ska överordnas kapitalets frihet. Militariseringen och banden till Nato ska brytas.

Vänsterpartiet vill arbeta mot förslag som ökar EU:s makt och vill verka för att EU för tillbaka makt till medlemsländerna. Det finns dock områden där partiet ser att EU kan "flytta fram positionerna för progressiv politik". Men inte ens då är man – i motsats till MP – säker på att det är klokt.

... en bedömning (måste) göras från fall till fall, om fördelarna med detta överväger riskerna med att ytterligare politikområden förs till EU-nivå ...

När makt redan förts över till EU verkar Vänsterpartiet aktivt för förslag som gör EU mer grönt, socialt, jämställt och öppet mot omvärlden.

Istället för EU vill Vänsterpartiet att samarbetet över nationsgränserna ska ske mellanstatligt inom hela Europa och allra helst internationellt.

Strategier för att stärka vänstern i Europa måste (därför) inom överskådlig framtid främst handa om att kringgå, förändra, komplettera och utträda ur EU:s strukturer, snarare än att tilldela EU mer makt i förhoppning att unionen ska kunna utgöra ett positivt redskap för förändring.

Men motståndet mot EU:s överstatlighet förbyts i något helt annat i vissa för Vänsterpartiet angelägna frågor. Vänsterpartiet stödjer Europafacket krav på att ett så kallat socialt protokoll ska antas av EU och bli juridiskt bindande för medlemsländerna.

I sitt uttalande som bär drag av valmanifestet sammanfattar Vänsterpartiet de krav som växelvis skulle innebära mer makt till EU på vissa områden men mindre av överstatlighet på andra. Målet är att Sverige som nation i långt mindre utsträckning än idag ska vara bunden av EU-direktiv.

Vi vill omförhandla det svenska EU-medlemskapets villkor. Vi vill skriva in Sveriges undantag från euron och EMU i EU-fördraget. Vi vill ha ett bindande socialt protokoll. Vi vill sätta hänsyn till miljön före företagets rätt att sälja sina varor och införa en rätt för Sverige att gå före på miljöområdet. Vi vill undantas från EU:s jordbrukspolitik, för att kunna utveckla det svenska jordbruket, och ha lägre medlemsavgift till EU. Sverige ska inte bli ett län i en framväxande EU-stat. Vårt långsiktiga mål är att Sverige lämnar EU.

Vad har de i EU att göra?

Medan EEC, senare EG och numera EU växt till i omfång och inflytande har det så kallade demokratiska underskottet och unionens svaga kontakt med medlemsländernas medborgare blivit ett växande bekymmer för Bryssel. För att minska underskottet och nå ut till folken har Europaparlamentet demokratiserats och informationsbudgeten svällt till synes över alla bräddar.

År 1979 utsågs ledamöterna i Europaparlamentet för första gången i direkta val i medlemsländerna. Genom Lissabonfördraget 2009 fick parlamentet dela lagstiftningsmakten med det tidigare allsmäktiga ministerrådet. Romfördragets sex nationer har växt till EU:s idag 28 medlemsländer.

Den grundläggande subsidiaritetsprincipen har tillämpats och tolkats så att det blivit möjligt med en omfattande kompetensöverföring från nationell till överstatlig nivå. EU:s makt och inflytande över utvecklingen i medlemsländerna har växt. Mer än hälften av den lagstiftning som äger rum i den svenska riksdagen handlar om tillämpning av EU-direktiv. I och med EU:s växande betydelse – oerhört påtaglig i krisländerna – och med ökade möjligheter för den enskilde EU-medborgaren att direkt påverka Europaparlamentets sammansättning kunde man vänta sig heta valrörelser och högt valdeltagande.

Så har det inte blivit. Överlag har valdeltagande sjunkit sidan 1979. EU:s informationsinsatser på hundratals miljoner kronor per år, särskilt stora i valtider, har betytt mycket för något tiotal stora public relations-företag. Men var har de gjort intryck på medbor-

garna/väljarna? Ska det bli skillnad i år? Nu när väljarna dessutom har möjlighet att påverka vilken partigrupps kandidat som kommer att väljas till EU-kommissionens ordförande efter Manuel Barroso. Flera partier har nominerat kandidater men valet lär ändå stå mellan EPP:s Jean-Claude Juncker och S&D:s Martin Schultz, Europaparlamentets nuvarande talman.

Det finns över 170 nationella partier representerade i det parlament som nu sjunger på sista versen. Många av de etablerade grupperna bestående av kristdemokrater och socialister, liberaler och gröna ser ett stort behov av att engagera de egna väljarna mot bakgrund av en växande EU-skepsis i merparten EU-länder. Denna skepsis företräds i parlamentet av exempelvis European Freedom Party (EFD) med Danske Folkeparti och italienska Lega Nord. Gruppen leds av den omstridde debattören Nigel Farage, ledare för partiet Ukip (United Kingdom Independant Party) i Storbritannien. Hans favorituttryck i parlamentsdebatterna är: "The European dream is crumbling", medan han i Storbritannien samlar sina skaror kring kravet på en snar folkomröstning som han hoppas skall leda till att landet lämnar EU. EFD har 31 platser – nästan lika många som de grupplösa (NI) som med 32 platser överlag också är starkt EU-kritiska. Till dessa väntas nya ledamöter och kanske även nya grupper på både höger- och vänsterkanten. Det kan bli en brokig samling av nationalistiska och i flera fall starkt främlingsfientliga partier. Här kan Sverigedemokraterna finna en plats.

Men om denna brokiga skara kan samsas i EFD eller bilda nya grupper tillsammans med exempelvis Front National är ännu oklart. Det ligger i sakens natur att starkt nationalistiska partier kan ha svårt att komma överens.

Nya och från huvudfåran starkt avvikande grupper ställer de etablerade inför problem som, olikheter till trots, påminner om vad som tycks torna upp sig efter höstens svenska riksdagsval. Här har de stora riksdagspartiernas ledare högtidligt lovat att Sverigedemokraterna skall hållas utanför inflytande oavsett hur många röster de

får. Hur sådana löften ska kunna infrias är svårt att se med mindre än att en blocköverskridande överenskommelse eller koalition kommer till stånd.

EU bygger inte på parlamentarism där en regering sitter så länge den har parlamentets förtroende. I praktiken betyder det att parti-grupperna i EU förhandlar med varandra i långt större utsträckning än i nationella parlament. Vågmästarna ALDE och de Gröna spelar ibland en viktig roll, men kompromisser och samförstånd mellan de två stora är vanliga. EPP och S&P delar exempelvis på talmannens mandat – 2,5 år per parti. Det är troligt att en eventuell stor framgång för s k populistiska partier i förlängningen minskar avståndet mellan höger och vänster i Europaparlamentet ytterligare.

Att populistiska partier faktiskt kan komma att skörda framgångar exempelvis kommunalvalen i Frankrike en fingervisning om. Där har Front National i mars månad gått fram starkt. I England tyder opinionsundersökningar på att Ukip kan få omkring 30 procent i valet och hota inte enbart det EU-positiva liberala partiets utan även Tories' och Labours ställning i Europaparlamentet. *Alternativ för Tyskland* är en uppstickare som visserligen inte kom in i den tyska Förbundsdagen vid valet 2013, men som med lägre ribba troligen kommer in i Europaparlamentet för att göra sin euro-kritik hörd.

Att de nytillkommande sammantaget kommer att få fler än de 25 ledamöter från sju medlemsländer som krävs för att bilda en grupp är sannolikt. Det stora frågetecknet är alltså om de kan komma tillräckligt överens inbördes.

Mot denna bakgrund ser Bryssel behovet av ett folkligt stöd som institutionerna visat sig oförmögna att uppbåda. Medan allt fler – med rätt eller orätt – ser Bryssel som problemet deklarerar unionens tillskyndare att Bryssel tvärt om är lösningen. Men för att nå ut till väljarna är EU ändå hänvisat till medierna – där pressen är alltmer pressad – och de nationella partierna.

Det är de nationella partierna som utformar valplattformar och valmanifest och som sedan måste hjälpa till om kandidaterna ska

kunna nå ut och engagera väljare. Väljare som lever i tron att det egna landets parlament är allenarådande till dess att något går riktigt snett och Bryssel och/eller "Trojkan" gör sig påmind.

Sverige har 20 av 751 mandat i det parlament som nu ska väljas. På så kallad valbar plats finns drygt dubbelt så många. Det är i stort sett dessa få som bedriver en aktiv kampanj veckor och månader före valet. I riksdagen finns som jämförelse 349 mandat som ska försvaras eller erövrats i höst. Här finns väldigt många fler engagerade kandidater. Uppbackningen i riksdagsvalet från de ledande politikerna, som satsar sitt krut på att bevara eller erövra regeringsmakten, är oerhört mycket större än i EU-valet. Därmed är också mediernas engagemang ojämförligt mycket större inför de nationella valen. Två månader före valet till Europaparlamentet och ett halvår före riksdagsvalet under det svenska "supervalåret" är det nästan tyst om EU-valet i Sverige medan det är långt livligare i England. I gengäld tubbas här särskilt de stora partiernas ledare gång på gång ihop kring frågor om skatter, skola, vård och till och med försvarsanslag.

Intresset kommer förvisso att skruvas upp de sista veckorna. Om inte annat för att utslaget i valet till Europaparlamentet kan ge en fingervisning om hur det kommer att gå i riksdagsvalet. Det riksdagsparti som eventuellt blir lottlöst i maj blir handikappat i september.

Mot bakgrund av det sagda skulle man som väljare kunna dra slutsatsen att det knappast spelar någon roll om och vad man röstar på eftersom det mesta ändå resulterar i kompromisser. Men EU är värt en mässa. Det gäller både för de som vill bygga vidare i riktning mot en federation och ett Europas Förenta Stater och de som vill hejda processen eller rulla tillbaks den i riktning mot självstyre och mer av mellanstatligt samarbete.

Så vad har de i EU att göra? Först gäller det för partierna och kandidaterna att klargöra vad de *vill* göra i EU. Som genomgången av elva svenska partiers valplattformar visar kompliceras detta inte enbart av svårigheten att nå ut. Det parti medborgarna röstar på är inte det parti i Europaparlamentet som man i realiteten stödjer.

Väljarna i gemen känner inte ens namnet på det parti vars grupp i Europaparlamentet de ger sitt stöd.

Det finns otaliga exempel. Ta utvidgningen. Här har både Kristdemokraterna och Moderaterna hittills velat skynda på. Alla ska med. Inte enbart Serbien utan också Turkiet. De som till äventyrs sätter sig in i EPP:s valplattform från mars 2014 kan först konstatera att det för den gruppen är konsolidering för EU som gäller. EP vill inte se Turkiet som medlem av EU under överskådlig tid.

Det finns många exempel i svenska valplattformar på att det bästa för EU vore om man där hade svenska värderingar och svenska metoder att hantera allt från ekonomi till miljö och klimat. Visst tål det att skrattas åt, men också hedras ändå.

Belysande exempel på hur högt fokuserade och skickliga parlamentariker har haft framgångar har noterats i avsnitten om Miljöpartiet och Piratpartiet. Motståndet till ACTA-avtalet som PP enligt tillgängliga uppgifter initierade tar nu en av de stora (S&D) till sig äran av.

Partier och enskilda ledamöter har kunnat nå genomslag för sin politik på ett eller par betydelsefulla men starkt begränsade områden. Priset har varit att ledamöterna i snart sagt varje annat sammanhang röstat med den partigrupp i vilken man ingår. Som PP:s ledare Christer Engström uttryckt saken röstar han i den gröna gruppen emot allt som har med kärnkraft att göra.

- Hade vi valt den liberala ALDE-gruppen skulle jag ha röstat för kärnkraft.

Partigrupp	Nationellt parti	Antal MEPs	Lojalitet
ALDE/ADLE	Folkpartiet liberalerna	3	93,66%
ALDE/ADLE	Centerpartiet	1	92,11%
EPP	Kristdemokraterna	1	82,36%
EPP	Moderata Samlingspartiet	4	81,93%
Greens/EFA	Piratpartiet	2	97,05%
Greens/EFA	Miljöpartiet de gröna	2	87,41%
GUE-NGL	Vänsterpartiet	1	81,95%
S&D	Arbetarepartiet Socialdemokraterna	6	85,95%

Källa: votewatch.eu

Ovanstående är en sammanställning över i vilken grad exempelvis moderaterna röstar lojalt med sin grupp EPP. Av den framgår att piratpartisterna under mandatperioden varit extremt lojala med den gröna partigruppen. Det är följderna av den enligt PP framgångsrika kohandeln. Miljöpartiets två ledamöter är inte fullt lika lojala. Det torde bero på att MP har en bredare politisk palett än PP. Det visar sig också att ledamoten Carl Schlyter är klart mindre lojal med gruppen än Isabella Lövin. Schlyter har varit MEP sedan 2004 då MP ville att Sverige skulle lämna EU. Det kan ha varit svårt att efter 2009 helt stämma in i den gröna gruppens kör av EU-positiva röster. MP:s andre man på valsedeln är nu Peter Eriksson som var språkrör för partiet när det bytte sida.

Att folkpartisterna i mycket hög grad röstar som den federalistiskt inriktade och euro-positiva ALDE-gruppen stämmer väl överens med vad partiet gått till val på tidigare. Genom det svaga stöd som ett fullbordat svenskt medlemskap i EMU har i opinionen har FP nu givit upp krav på en näraliggande folkomröstning i frågan. Det stärker inte folkpartigruppens ställning i ALDE.

Att centerpartiets Kent Johansson röstar nästan lika lojalt med

ALDE som folkpartisterna är dock förvånande med tanke på Centerns EMU-motstånd och ständiga betoning på att EU måste bli ”smalare men vassare”.

De svenska väljarna röstar naturligtvis inte i blindo. Men det är – mitt i parlamentets öppenhet – ett demokratiskt dilemma att vi väljare i praktiken röstar på partier vars namn vi sällan känner och vars program vi i regel inte ens hört talas om.

Kanske är det meningen att denna problematik någon gång i framtiden ska undanröjas genom att de europeiska partierna tar över de nationellas roll. Att det finns sådana tankar på sina håll fick jag erfara under en intervju med EPP:s generalsekreterare Antonio López-Istúriz White.

– Min dröm är att det en dag ska bli möjligt för en spanjor i Toledo att rösta för en svensk kandidat till Europaparlamentet, sa han.

Årets val ser inte ut att leda till någon puff i den riktningen.

Medan övriga maktcentra i EU-familjen – kommissionen, rådet, domstolen och euroländernas centralbank ECB – förblir ganska slutna institutioner har Europaparlamentet blivit öppnare än de nationella parlamenten. Utskottsmötena är offentliga. Det är de inte i den svenska riksdagen. För den som med lätthet kan röra sig i den virtuella världen är det möjligt att följa hur det parti eller den kandidat man röstat på själv röstar. Man kan också kolla närvaron, vilket ger åtminstone en fingervisning om ledamotens engagemang. Men få behärskar konsten och ännu färre tycks bry sig. Medierna hjälper endast undantagsvis till.

Junilistans och Piratpartiets historia visar att partimönster kan brytas. Ändå är det förhärskande intrycket att medborgarna i gemen röstar på samma parti i EU-valet som man väljer i riksdagsvalet. En betydelsefull skillnad är att mobiliseringen har varit och är betydligt svårare i partier vars sympatisörer i hög grad är negativa till det svenska EU-medlemskapet. Socialdemokraterna har sökt ta hänsyn till detta genom att åter toppa listan med Marita Ulvskog, känd f d minister, EU- och euromotståndare som uppenbarligen tänkt om.

Att EU ska göra ”rätt saker på rätt sätt” är en självklarhet men också en signal om att SAP vill begränsa EU:s kompetensområden snävare än S&D. Det gäller dock inte på områden där partiet vill förmå EU att anamma den egna synen på exempelvis arbetskraftsinvandring.

Att det finns områden där alla svenska partier strävar mot samma mål framgår av den tidigare genomgången. Det gäller den uppenbart hopplösa kampen mot det miljardslukande slöseriet att låta parlamentet pendla mellan Bryssel och Strasbourg en vecka varje månad. Men det gäller också direktstöden till jordbruket. Det vill samtliga svenska partier se slopat.

Eftersom EU-budgeten på sju år nyligen har godkänts så kommer budgetfrågorna att spela en underordnad roll under den kommande mandatperioden. Men ett viktigt tecken på vart EU är på väg blir ändå frågan om transaktions- eller Tobin-skatten ska bli första steget mot att EU får beskattningsrätt. Här har de svenska partierna skilda uppfattningar mot bakgrund av vilket EU man vill se i framtiden – ett federativt med gemensam penning- och finanspolitik eller ett EU där det blir möjligt att i högre utsträckning än idag välja vilka samarbeten landet vill ingå i, ett EU *à la carte*.

Subsidiaritetsprincipen ska vara grundläggande för den supranationella nivå som är EU:s. Men är den det i praktiken? Allt fler ifrågasätter om så är fallet. Det gäller även de EU-positiva svenska partierna. För dessa är det en självklarhet att kollektiva behov som ingen annan nivå klarar av bör hanteras på den högsta. Hit hör exempelvis miljö- och klimatproblem. Men snusets tillsatser och vargjaktens begränsningar är det få i Sverige som menar att EU bör ta tag i. Däremellan finns en uppsjö frågor, som arbetsrätt och socialförsäkringar där oenigheten också i Sverige är stor om var reglerna ska fastställas. Här har även våra få svenska ledamöter ämnen att ta sig an i Bryssel och (tyvärr också) i Strasbourg.

Men det som kanske kommer att vålla de hårdaste debatterna i EU-parlamentet rör de grundläggande fyra friheterna och då särskilt den fria rörligheten för personer inom EU samt graden av öppenhet

eller slutenhet gentemot flykting- och arbetskraftsinvandring utifrån.

Här har flertalet svenska partier program för ökad öppenhet i en utsträckning som i allmänhet inte återfinns hos deras moderpartier i Europa eller deras grupper i Europaparlamentet.

Kanske är det på detta område som man kan hitta det tydligaste svaret på vår fråga: Vad har de i EU att göra?

Den 25 maj väljer vi svenskar 20 av 751 ledamöter i det numera mäktiga Europaparlamentet. Elva partier tävlar om de platserna. Vet deras kandidater vad de har i EU att göra? Och vet väljarna vad de röstar för?

Mycket är osäkert bland annat för att de valda kommer att ingå i för de flesta av oss helt okända partigrupper med agendor som kan avvika från vad svenskarna gått till val på.

Sigfrid Leijonhufvud har studerat vad varje enskilt parti stått och står för i försöken att hitta svaret på vad deras kandidater har i EU att göra.

Sigfrid Leijonhufvud är journalist och författare av böcker i politik, ekonomi och samhällsfrågor. Efter studier i nationalekonomi vid Columbia University i New York har han arbetat på Svenska Dagbladet, Expressens ledarredaktion och som chefredaktör på Nerikes Allehanda. Han har även varit sakkunnig i Finansdepartementet.

Leijonhufvud är ordförande för Stockholmsjournalisternas seniorer, en avdelning inom Journalistförbundet.